3-a Jaro. N-o 121—122 APERAS SEMAJNE 22. Januaro 1927

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

Redaktanto: E. LANTY 14, Avenue de Corbéra, Paris-XIIe | Sidejo de Ekzekutiva Komitato de SAT 23, Rue Boyer, Paris-XXe | Administranto: R. LERCHNER Colmstrasse 1, Leipzig O 27

EL TANNU-TUVA LANDO

Ĝi estas nova respubliko kreita post rusa revolucio ĝuste en mezo de Azio, en regiono de elfluejo de grandega azia rivero Enisejo. La lando kuŝas inter montoĉenoj Sajanoj kaj Tannu-ola en nordokcidenta Mongolio, areas ĉirkaŭ 200 000 kv. kilometrojn kaj ĝis la mondmilito estis tre malmulte konata. Orienta parto de la lando estas kovrita de praarbaro, loĝata de multaj felbestoj. La okcidenta duono de la lando prezentas el si montecajn stepojn, en kiuj migras kun sia brutaro landidoj lingve parencaj al altajanoj kaj antaŭ revolucio nomitaj *urjanhoj* (mongole ĉi nomo signifas—ĉifonuloj). Post Revolucio ili ricevis novan nomon *Tannu-tuva'*, ĉar la malnova estis ofenda. Ondoj de rusa revolucio same rulis tra ĉi lando kiel tra najbaraj Sibirio kaj Mongolio. Tie ĉi okazis kruelaj bataloj inter blankaj kaj ruĝaj. Loka loĝantaro (rusoj kaj poste urjanhoj) partoprenis ilin. La ruĝaj venkis kaj jen aperas nova *sendependa* respubliko mirakle kiel Venuso el ŝaŭmo de revolucia maro. En la lando, kiu antaŭ Revolucio estis preskaŭ tute dezerta, aperis nova urbo — ĉefurbo de l' respubliko *Krasnyj* rapide grandiĝanta. La urbo lokiĝas ĉe forkiĝo de Enisejo kaj nun havas telegrafon, telefonon, poŝton, nacian bankon kaj du gazetojn. Funkcias jam unu vaporŝipo sur Enisejo, kiu tie ĉi estas ŝipirebla en distanco de ĉirkaŭ 200 kilometroj. Migrantaj brutistoj ekhavis tendencon al terkulturo. Ĝis Revolucio ili lernis nur en monaĥejoj, nun la ŝtato estas tute sendependa de religio. Funkcias jam unuaj senreligiaj lernejoj, kiuj nun havas ĉirkaŭ 300 lernantojn. La respubliko havas komunistan partion, union de komjunularo kaj organizon de komunistaj infanoj "pioniroj".

Bone plenumita statistiko montras, ke la respubliko havas nun 75 000 loĝantojn, el kiuj 60 000 tannutuvaanoj, 14 000 rusoj kaj ĉirkaŭ 1000 mongoloj kaj ĉinoj. Administre la lando estas dividita en ses distriktojn (ĥoŝunoj). Funkcias ministrioj[1]) de financoj, de juĝo kaj de internaj aferoj. Nun estas aranĝata ministrio de popola mastrumo. La elspezoj de respublika buĝeto tute senmanke respondas al ĝiaj enspezoj. Ĝis revolucio landidoj estis tre influitaj de mongola kulturo (lamaismo) kaj uzis mongolan alfabeton (silabaro). Nun ili kreas propran alfabeton kun helpo de rusaj sciencistoj. Sed ili bedaŭrinde estas tro sciencemaj kaj tial proponis ne nian internacian, sed akademian alfabeton, kiu estas fondita sur bazo de rusa alfabeto la plej riĉa inter ĉiuj eŭropaj alfabetoj (la rusa havas 34 literojn, la latina nur 25 kaj la akademia — ĉirkaŭ 100 literojn, kiuj estas ordinaraj rusaj literoj kun milmiloj da diversaj super- kaj subsignoj por esprimi ĉiujn naciajn nuancojn de homa parolo[2]). La respubliko sendis en Novosibirskon (ĉefurbo de Sibirio) siajn instruistojn por esplori manierojn de popolklerigo inter parencaj al ili altajanoj.

Maksim Krjukov.

[1]) Ministrio, ne ministerio. La sufikso -io ĝenerale montras ne sole landon, sed sciencon kaj okupon: telefonio, astronomio, konfesio, filio, poŝtio ktp. *M. Krjukov.*

[2]) Estas respondo al la artikoleto "kial", presita en n-o 112 de "*Sennaciulo*" (same vidu la artik. pri prof. Kammerer). *Maksim Krjukov.*

EL MEZ-AZIO

Kongreso de vilaĝaj sovetoj en Taĝikistano

Taĝikia Respubliko, formita dum nacia dislimigo en Mez-Azio (1925 j.), travivis unuan kaj malfacilan periodon de sia konstruiĝo. Ĝis 1925 j. en la lando regis basmaĉismo (?), kreita de riĉuloj, emiraj (?) oficistoj kaj pastraro, kiuj ne deziris perdi siajn privilegiojn. Ili eluzis la malklerecon kaj religian fanatikecon de la loĝantaro kontraŭ la nova ordo.

Tial dum la pasinta periodo la unua tasko de la Revolucia Komitato estis krei kondiĉojn por paca laboro, pruvi praktike al la kamparanaro, ke la nova ordo estas pli bona ol la malnova. Kaj tion oni sukcesis atingi, donante al la prirabita kaj malsatanta loĝantaro grandan helpon per agrikultura kredito (1 miliono da rubloj), kampkulturaj iloj, malkaraj varoj, akvumado, pruntedono de sema grajno (5360 tun.). Rezultoj rapide montriĝis. Nun Taĝikistano havas pligrandiĝon de akvumata tero, plivastiĝon de semaĵoj (inter ili 10 870 hektarojn da kotono), grandegan kreskon en komerco kaj rekonstruiĝon de bazaroj, enloĝantiĝon kaj konstruadon en vilaĝoj. Ĉefurbo de la respubliko — Djuŝambe, kreskas kaj disvolviĝas ĉiutage. Baldaŭ fervoja branĉo, — Termez—Djuŝambe — kunligos ĉimontarplenan landon kun la ekstera mondo. El Afganio revenas amase elmigrintoj, kiuj tien rifuĝis dum maltrankvila tempo.

Samtempe la ruĝarmeo disbatis basmaĉismon. Restis nur kompatindaj bandoj, kiuj perdis politikan koloron kaj nur rabadas kamparanojn.

Nun, kiam la loĝantaro konscias, ke la soveta potenco estas ilia propra laborulkamparana potenco, la Revolucia Komitato ricevis eblon efektivigi duan taskon: starigi firman politikan kunligon kun la kamparanaj amasoj sur fundamento de vasta libera elekto de organoj por mem-

regado. Tiucele en la komenco de decembro okazis Tuttaĝikia kongreso de vilaĝaj sovetoj, kiu elektis Plenumkomitaton kaj aliajn organojn de Centra Registaro kaj komencis novan paĝon en la historio de libera Taĝikio — periodon de mastruma kaj kultura disvolviĝo.

*

Konstruado de fervojo

Konsilantaro de Laboro kaj Defendo konfirmis konstruon de fervojo en Semireĉje, kiu kunligos Mez-aziajn respublikojn kun Sibirio tra Piŝpek — Alma-Ata (eksa Vernyj) — Semipalatinsk. La fervojo havos grandegan signifon en la vivo kaj disvolvo de mastrumado Mez-Azia. Ĝia konstruado jam komenciĝis. La tuta fervojo kostos ĉirkaŭ 100 milionojn da rubloj kaj estos 1500 klm. longa.

*

La lernado en Persio

Laŭ statistiko de Ministrio por Popola Klerigo en Persio, lernas 108 909 homoj, el kiuj 89 276 estas viroj kaj 19 633 virinoj. Instruas 6 086 homoj (viroj kaj virinoj). Kvanto da lernejoj en Persio estas jena: superaj — 2, mezaj sesklasaj — 12 (inter ili 4 fremdlandulaj), mezaj triklasaj — 74 (10 fremdlandulaj), malsuperaj — 648 (32 fremdlandulaj), lokaj — 1301, lernejoj de malnova tipo — 282, sume — 2 319 lernejoj.

Laŭ "Vero de Oriento", trad. S. B. Asabad-Poltorack.

Jubileo-Ĉeno[1]

Konsiderante, ke propagando de esperanto en proletaj medioj povas bone prosperi nur se forta estas la aparato de la praktika lingvoaplikado, kia estas SAT, — *Centra Komitato de Sovetlanda Esperantista Unio* donacas por la Jubileo-Ĉeno de SAT *dudek kvin rublojn* kaj invitas ĉiujn landajn laborist-esperantistajn organizojn sekvi la ekzemplon por plifortigi SAT.

Häckel (Leipzig) 3 mk., alvokas fervojistan klubon en Moskvo. — *Strasser* (Wien) 2 ŝil. aŭstr., alvokas: Gek-dojn Aicher, Bergmayer, Effler, Feith, Hintenberger, Franz k. Ludviko Jonas, Knourek, Kostka, Pichler, Rasztoczkij, Sonnenfeld, Stötzer, Ultmann, Wegner, Winkler, Zitta, Benedikt, Broz, Ĉerny, Eder, Icha, Kacimbersky, Kotzinger, Jeannette Parnes, Polzer, Poppe, Ŝlais, Ŝubik, Weininger, A. Müller (Wien) kaj Schmidt (W.-Neustadt). — *Incertov* (Moskvo) 1,25 rubl., alvokas Temerin k. Javoronkov (Moskvo), Kurt F. Neumann (Hamburg). — K-dino *Portnaite* (Panevezys) 5 lid., alvokas Vorobjov (Panevezys) k. ĉiujn Litoviajn K-dojn. — K-dino *Traubaite* (Panevezys) 5 lid., alvokas ĉiujn vegetaranojn. — *Springael* (Bruxelles) 10 fr. belg., alvokas Szerman kaj Glineur (Bruxelles). — *M. Vail* (Kiev) 1 rubl., alvokas ĉiujn Kievajn SAT-anojn k. koresp.-antojn laborhavantajn. — *Vajnŝtejn* (Kiev) 1 rubl., alvokas la samajn kiel K-do Vail. — *Bogdanov* (Velij) 1 rubl., alvokas Jadlovka (6771), Ŝusticki (5573), Alekseev(6431) kaj Valentinoviĉ (Minsk). — *Bräuner* (Erfurt) 1,50 mk., dez., ke ĉiu donacu iom da mono, kiu laboras pli ol 4 tagojn posemajne k. ne havas ŝuldojn. — *Bonnet* (Saint-Etienne) 2 fr. fr. — *Bardelli* (Saint-Etienne) 3 fr. fr. — *Schiltigheim* 5 fr. fr. — *Goth* (Waltersdorf) 0,50 mk. — *Muskat* (Essen) 1,50 mk. — *Lepage* (Monts) 1 mk. — *Joas do Carmo* (Lisboa) 1 esk. — *Rokuŝkin* (Niĵni-Novgorod) 1 rubl., invitas K-dinon Beiermann (Bielefeld) kaj Schweinfurter (Hollischen). — *Kalaŝnikov* (N.-Novgorod) 0,50 rubl. alvokas por pli grandaj sumoj: Konovalov, Belaev, Aptek, Leontenkov, Alekseeva, Asesorov, Lomov, Matjaŝina, Miĥajlov, Piskunov, Polakova, Vinogradov, Zaĥarov, Kirilov (N.-Novgorod), Pettersson (Falun), Ĉerniŝkov (Rtiŝĉevo), Alalikin (Vjatka), Abramoviĉ (Taganrog), Batarin k. Isaev (Sergaĉ). — *De Bruin* (Enschede) ankoraŭ 1,50 guld. kaj alvokas Nederlandajn k. speciale Amsterdam-ajn SAT-anojn, kiuj ne jam donacis iom. — *Schmidthuber* (Salzburg) 2 ŝil. aŭstr. *D.* (Odessa) 0,50 rubl. — *Proĥorĉik* (Minsk) 1 mk. — *Erich Löwe* (vegetarano) 3 mk., alvokas Dresden-ajn esp-istojn, K-don 4544 (Kiev) k. ĉiujn vegetaranojn. — *Floss* (Glauchau) 5 mk. alvokas siajn koresp-antojn kaj SAT-anojn de la tuta mondo kaj la LEA- kaj SAT-grupo (Glauchau). — *Rossy* (Lausanne) 1,20 fr. svis. — "Ni mondskale vekiĝu!!" *Steinhofer* (Hirtenberg) 1 ŝil aŭstr. — K-dino *Lehmann* (Halle) 2 mk. — *Scharf* (Rudolstadt) 0,50 mk. — *Esp. Grupo* (Bielefeld) 5 mk. — *Dambe* (Johannesburg) 3 ŝil. angl. — *Ernoux* 3 fr. fr., *Caillault* 3 fr. fr., *Cherrier* 3 fr. fr., *Soton* 2 fr. fr., *Dorat* 2 fr. fr., *Delalande* 7 fr. fr. (ĉiuj en Bourges). — *Robert* (741) 5 fr. fr. — *Ilieff* 11 fr. fr. — *Kasparek* 10 fr. fr. (Decazeville). — *Cuillerdier* (883) 5 fr. fr. — *Harms* (Hamburg) 1,40 mk. — *Allan* (Toronto) 3,90 mk. — K-dino *Castarlenas* (Barcelona) 5,10 mk. — *Schreier* 1 mk. — *Bruchholz* 1,— mk. — *Müller A.* 1,— mk. (Lausa). — *(7369)* 100 lej., alvokas ĉiujn subpremitajn bulgariajn, rumaniajn k. italiajn Gek-dojn. — *Bogdanov* (Lugansk) 1 akcio A., invitas al forĝado: Konovalov (N.-Novgorod), Kletenik (Rostov), Kotelevcev (Ekaterinoslav).

[1] Vidu la n-on 100 de "S-ulo".

NOTETOJ EL SOVETIO

Lernejoj kaj kluboj anstataŭ preĝejoj

Antaŭ nelonge oni fermis laŭ decido de la loĝantaro en urbo Sverdlovsk (Sovetio, Uralo) grandan preĝejon, por utiligi ĝin kiel lernejon. Nun la konstruo jam estas renovigita kaj akomodita speciale por lernejoj. Du lernejoj komencas laboradi tie, kie antaŭe oni stultigis Laborularon.

Ĉi tiu fakto ne estas unika. Jen antaŭ mi kuŝas jurnalo, en kiu oni sciigas, ke la samon decidis la loĝantaro de urbo Ĉelabinsk (ankaŭ urala landparto). Ĉelabinskanoj uzas la preĝejon nun kiel laboristan klubon. *(5583 — Sverdlovsk.)*

*

Fordono de la pastra rango

Vilaĝa pastro en Uralo (Sovetio) sendis leteron al gazeto de la urbo Irbit, en kiu li skribas: "Estas sufiĉe da mensogo kaj trompo. Mi fordonas mian pastran rangon. Mi honeste promesas, utile subteni la sovetan vivkonstruadon".

Ĉi tiu okazo jam estas la tria fordono de pastra rango dum la pasinta monato. Antaŭ kelke da tempo en urbo Sverdlovsk (Uralo) estis publika disputado pri la religio, kiun ankaŭ partoprenis grizhara pastro. Li demetis sian pastran veston kaj trandonis ĝin al episkopo, dirante, ke de nun li volas esti honesta kaj utila homo. *(5583 — Sverdlovsk.)*

★

NOTOJ PRI USONO

Financa imperialismo

Ekonomie, komerce, finance Usono militas kontraŭ la tuta mondo. La importado de krudaĵoj en 1926 superis je 175% la importadon antaŭmilitan. La importado de varoj estas preskaŭ nula. Fakte, ĉio vendata en Usono estas tie fabrikata, kvankam oni povas legi diklitere eŭropajn nomojn sur kelkaj etiketoj. Sed ĉe la fino de la reklamteksto per malgrandaj literoj estas presite: "Bottled in USA" (Enboteligita en Usono), "Manufactured in USA" (Fabrikita en Usono).

De post la milito duobliĝis la eksportado de aŭtomobiloj, skribmaŝinoj, konservitaj nutraĵoj, lanaĵoj, ledaĵoj, oleoŝmiraĵoj, ktp.

La procentaj pruntodonaĵoj el Eŭropo estas persekutataj, jam preskaŭ tute neniigitaj. Neniu fabriko, neniu entrepreno usona laboras helpe de fremda mono. Apenaŭ 50 000 000 dolaroj reprezentas la eŭropan ŝparaĵon.

Kontraste, ni vidas, ke krom la cent milionoj da dolaroj, oficiale pruntedonitaj al eŭropaj ŝtatoj, krom la dek unu miliardoj da dolaroj, kiuj konsistigas la postmilitan ŝuldon de Eŭropo al Usono, dek tri miliardoj da dolaroj reprezentas en la eŭropa ekonomio la privatajn interesojn kaj la bankajn pruntedonaĵojn. Kaj tiu entrudiĝo de la usona kapitalo kreskas ĉiujare je unu miliardo.

Kion signifas tio? Tio signifas, ke se la usonaj kreditoroj ĵetus sur la mondan merkaton la mason de siaj kreditoraĵoj, ili per tio ruinigus la eŭropajn bankojn kaj malekvilibrus ĉiujn buĝetojn.

La usona financa imperialismo estas fakto. Kaj jam aŭdiĝas voĉoj (eĉ voĉoj de laboristaj gvidantoj), kiuj vokas al la batalo kontraŭ tiu imperialismo...

En 1914 oni vokis la francajn laboristojn militadi kontraŭ la germana imperialismo; oni vokis la germanajn laboristojn militadi kontraŭ la brita kaj rusa imperialismoj, ktp. Ĉiu scias nun pri la rezultoj de tia militado.

Sed tamen povas esti, ke oni sukcesos trompi la eŭropajn laboristojn por ke ili militu kontraŭ la usonaj. Povas esti, ke eŭropa patriotismo kreiĝos.

For ĉian patriotismon! Laboristoj el la tuta mondo sennaciuliĝu! — kaj ni militadu nur kontraŭ niaj plej proksimaj ekspluatistoj. Tiuj troviĝas en "nia" lando.

*

Mallonga labortago — alta salajro

Bone konstatita, ĝenerala, universala fakto estas, ke la salajro, ne nur la horsalajro sed la tagsalajro, estas ju pli alta, des malpli longa estas la taglaboro. Multnombraj estas la statistikoj, kiuj montras la ekziston de tiu fakto.

Laŭ enketo farita de la usona ministerio por la Laboro, rezultas, ke en Usono, inter la jaroj 1913 kaj 1926, la nombro de laborhoroj posemajne malaltiĝis je 7,2 %, dum la mezaj salajroj plialtiĝis je 55 %.

La usona laboristo sekve laboras 3½ horojn malpli posemajne ol en 1913 kaj havas duoble pli bonan vivnivelon. La statistiko estas farita kunkalkulante la vivkoston.

Batali por plibonigi siajn vivkondiĉojn, estas pli saĝe, ol batali por defendi aŭ "liberigi" sian landon. Ĉu nevere, K-doj el Polio, Ĉeĥoslovakio k. a. nacie "liberigitaj" Proletoj?

★

Hungario, kiel ĝin vidis Londona laboristo

Gyöngyös, urbeto kuŝanta ĉirkaŭ 45 mejlojn for de Budapeŝto en la valo de la montaro "Matra", estas konata aliloke precipe pro sia vinberkulturo. Ne enkalkulante la malgrandan ĉenon montaran, de Gyöngyös ekkomenciĝas la grandega plataĵo hungara, kiu siaparte etendiĝas senfine sur la plej granda parto de la nuntempa Hungario. Absolute tute plata ĝi estas, kaj tie oni kulturas la vinberojn, kvankam for de Gyöngyös oni ankaŭ bredas ĉevalojn. Gyöngyös mem havas 20 000 loĝantojn. La intelektula kvartalo estas duone dividita: ĉe unu flanko estas la kristanoj tre naciemaj, faŝistoj, kaj ĉe la alia flanko estas la hebreoj riĉaj, tre inteligentaj, edukitaj, komercemaj, gajnemaj. Ĉiu alia estas simpla kamparano. Vere, preskaŭ ne ekzistas meza klaso, nur riĉuloj malmultaj kaj la kompatindaj analfabetaj terlaboristoj multnombraj.

Ĉie en la Balkanoj estas same. Nur ekzistas du klasoj. La kamparanoj en Hungario estas treege primitivaj: ili ankoraŭ laboras tute same kiel laboris la gepatroj, la pragepatroj antaŭ milo da jaroj. La modernaj aferoj tute ne ĝenas ilin. Ili uzas ankoraŭ la plej simplajn ilojn por kulturi la teron; la bovoviroj ankoraŭ trenas la veturilojn, la putoj aspektas tiel, kiel tiuj, kiujn uzis la malnovaj egiptanoj apud la Nilo kaj la viroj ofte sin vestas kun jupo super la pantolonoj. For de Gyöngyös estas urbo Mezökövesd, tutmondfama pro siaj brodaĵoj, pro la dimanĉvestaĵoj de la loĝantaro. La vestaĵoj estas nepriskribeblaj, tiel multkoloraj, veraj artaĵoj multvaloraj: la homoj mem estas tre religiemaj, paprikemaj, tamen donacemaj, tre muzikemaj kaj dancemaj.

Belega urbo estas Budapeŝto. Mi jam vizitis Parizon, Bruselon, Bernon, Vienon, kaj Pragon, sed mi plej ŝatas Budapeŝton. Ĝi ne estas treege granda, enhavanta nur iom pli ol milionon da enloĝantoj, sed ĝia situacio estas tiel ĉarma, la popolo tiel facilanima, la vetero tiel bona: ĉio dirite, en malmultaj vortoj ĝi estas vizitinda, enloĝinda. La urbo duparte dividiĝas, nome Buda kaj Peŝt. Buda estas la aristokrata kvartalo, riĉa, malnova, plenplena de kasteloj: ĝi situas sur montoj arbaroriĉaj, ĉarmaspektaj, kaj de tie supre oni malsupren rigardadas sur Peŝton, la moderna duono de la ĉefurbo, sur la riveregon Danubo kun ĝiaj bluaj akvoj transiritaj per pontoj grandaj kaj belaj. En Peŝto troviĝas la komerckvartalo, la teatroj, la opera domo, la belaj parkoj kaj muzeoj, la vivo mem de la urbo, la grandaj bulvardoj, kaj oni povus pensi, ke oni troviĝas en malgranda Parizo. Sed la laboristoj estas konsiderataj kvazaŭ hundaĉoj en Hungario. Mi scias ĉar mi ofte parolas kun ili, kaj neniu estas kontenta. Ekzemple tramkonduktoro devas labori proksimume 12 aŭ 14 horojn potage kaj ricevas posemajne proksimume tridek anglajn ŝilingojn. Kaj la vivo en Budapeŝto estas tiel kara, kiel en Londono. Instruisto en ŝtata altlernejo ricevas proksimume 30 ŝil. posemajne, kvankam li havas multajn diplomojn. Bankoficisto eĉ tiom ne ricevas, kaj devas labori dimanĉe ankaŭ. Kaj tiuj en la pli malaltaj postenoj ne povas vivi. Alian tagon mi interparolis kun elektristo, kaj li diris, ke li ricevas pohore oficiale 6 pencojn, sed se li private laboras li ricevas nur 2 p. pohore. Kaj post tio oni ne povas miri kial estas tiom da memmortigoj en Budapeŝto: oni kalkulas, ke en Budapeŝto ĉiutage sin mortigas 5 homoj, kvankam tiu nombro nuntempe eĉ plialtiĝas, kvankam oni ne legas en la gazetoj, ĉar la regadistaro timas doni la ciferojn.

V.

★

LETERO EL ĈEĤOSLOVAKIO

"Vivu la militarismo!" estas la devizo de la ĉeĥoslovaka demokrata respubliko. Pro tio oni volas jam soldatigi la infanojn. En 1918 j. prezidanto Masaryk promesis ĉe la Washingtona Konferenco, ke estos enkondukata en Ĉeĥoslovakio milicio. Sed antaŭ kelkaj tagoj, do, post 8 jaroj, la ministro de nacia defendo, Udržal, sciigis, ke la enkonduko de milicio ne estas ebla, sed male, ke estas necese plifortigi la armeon. Kia stato regas en la armeo, por kiu estos eldonata en venonta jaro 1½ miliardoj da Kĉ. (Kronoj ĉekaj), montras la fakto, ke en ĝi okazas multege da memmortigoj.

Unue, estas malplialtigata la salajro de l' soldatoj, ilia balotrajto estos forigata kaj estos preparata leĝo pri soldatigo de junuloj, laŭ kiu ili devos sin ekzercadi sabate kaj dimanĉe posttagmeze, sume 36 duontagojn en jaro, sub komando de oficiroj. Ankaŭ okazos ekzamenoj, kaj tiuj, kiuj ne sukcesos, devos poste servi 2 monatojn pli ol la aliaj. La urboj devos prizorgi la ekzercejojn.

Sed, kiel vivas la oferitoj de la milito? En ĉi respubliko vivas 294 276 militinvalidoj, 161 786 militvidvinoj, 326 728 militgeorfoj, entute preskaŭ 800 000 malfeliĉuloj pro la milito. Ĉiu invalido rajtas perlabori nur 50 000 Kĉ. jare, se li estas metiisto, kaj 10 000 Kĉ., se li ne havas metion, alie li ne plu ricevos renton, kvankam ĝi estas tre malalta. 84 %-a militinvalido (al kiu mankas dekstra mano aŭ piedo) ricevas por ses-membra familio monate 304 Kĉ. En Germanio ricevas 80 %-a invalido kun 2 infanoj 602 Kĉ. monate. Sed, se la gazeto "Nova Vivo", la organo de la invalidoj, raportas pri la vivo de la germanaj invalidoj, la artikoloj estas konfiskitaj.

Krom la invalidoj, ankoraŭ suferas la senlaboruloj kaj ĉiuj laboristoj. La prezoj de necesaj nutraĵoj plialtiĝas senĉese kaj la laboristaro mizeras; multaj eĉ malsatas. Dum la lasta monato plimultkostiĝis grajna faruno je 12 %, tritika je 4 %. La pano samkostiĝas, sed plimalgrandiĝis. Nur sukero ankoraŭ ne multe kariĝis.

La sekvanta tabelo montras la komparajn prezojn de 1914 kaj 1926: —

Aĵo	*Prezo 1914* Kĉ	*Prezo 1926* Kĉ	*Pliiĝo* %
Terpomoj	0.10	1.50	15
Vestaĵo	60.00	900.00	15
Ŝuoj	10.00	150.00	15
Ovo	0.07	1.00	14
Pano	0.32	3.50	11
Ĉapelo	5.50	65.00	11
Butero	2.70	28.00	10.5
Karbo	2.07	22.00	10.6
Alumetoj	0.02	0.20	10
Faruno	0.42	4.20	10
Salo	0.26	2.40	9
Lakto	0.24	2.20	9
Porkaĵo	1.70	15.00	9
Sapo	0.75	7.00	9
Ligno	12.00	96.00	8
Sukero	0.84	5.65	6.8

SAT-ano 1730 (Most).

EL POLIO

Sen Amnestio

"Amnestion! amnestion!" oni vokis el ĉiuj flankoj post la dummaja "morala" revolucio de marŝalo Pilsudski — "amnestion!"

"Amnestion!" — laŭtigis la komunistaj deputitoj, tiuj, kiujn oni ankoraŭ ne arestis. "Amnestion!" — kriis la sendependa Partio Kamparana. "Amnestion!" — aŭdigis la Pola Socialista Partio. "Amnestion!" — rimarkigis la tre malgranda

hontema parto de la burĝaro, tiuj burĝoj, kiuj iam dum juneco ankaŭ havis idealojn — "oni liberigu parton de la politikaj arestitoj. "Amnestion" — konsilis konvene kaj tre afable la literaturistoj — "oni ellasu la malgrandaĝulojn". Kompreneble kun granda afekto kaj kortuŝa emocio, kiel decas por literaturistoj. "Granda Marŝalo" — ili elverŝadis siajn sentojn per grandaj literoj kaj kun patosa ŝaŭmo sur la buŝo — "CI Donos". Kaj la Granda Marŝalo iel ne tuj donis. Jes, lia registaro ekstaris kaj ĵetis klinsalutojn en ĉiujn flankojn. "Ni donos, ni donos" — ĝi promesis — "kompreneble ni donos". Ja morala revolucio. Kaj dume "Amnestion! amnestion" — oni vokis el ĉiuj flankoj. Kaj oni kriegis, kriegis ĝis... oni laciĝis. Nun oni jam preskaŭ tute ĉesis admoni pri amnestio. Ekmankis spiro. Ne plu estos amnestio. Ne estos! Ne helpis la kriegado, nek eĉ la Franca Ligo por Elbatali la Amnestion en Polio.

La 7 mil politikaj malliberuloj atendos alian pli revolucian revolucion, kompreneble ne "moralan". *(7075.)*

EL NEDERLANDO

Malordo inter soldatoj

La ribeleto, okazinta la 21-an de oktobro[1]), pro la fitraktado flanke de l' oficiroj al la soldatoj, okupis lastatempe la militan tribunalon.

Jenaj faktoj ankoraŭ estas menciindaj. La revenintaj soldatoj estis tagmanĝintaj, kiam oni vokis ilin al la kantino, kie oni disdonis al ili kukojn kaj ĉokoladon. Sed tio ne efikis. Ilia spiritostato tro maltrankviliĝis por esti influata de tia subaĉeto kaj la ribeleto eksplodis. Kantante "La Internacio"-n, la soldatoj marŝis al la arestejo por liberigi siajn enkarcerigitajn K-dojn. La oficiroj ordonis, ke ĉiu iru al sia ĉambro. Rifuzis la soldatoj — antaŭ ol ĉiuj arestitoj estu liberigitaj. Sentencoj kiel la jenaj: "Antaŭen, K-doj", "Ne lasu vin premi", "Ni havas la potencon", "Ni ne estu sklavoj de l' oficiroj" kaj eĉ "Ni bajonetpiku ilin, K-doj!" estis aŭdeblaj. Tiam la oficiroj ordonis al soldatoj el la 12-a regimento pafi, sed ili rifuzis. Poste, aliaj dejorantoj obeis...

Estis tago en kiu la holanda militarismo komunikis al la popolo sian forton kaj potencon. Sep junajn soldatojn, ne pli ol 26-jarajn oni arestis kaj kondamnis je 4 ĝis 14 monata malliberpuno.

Do, la armeo devas esti ĉiam preta subpremi ian ajn laboristan movadon. Ĝi devas esti mortigilo, senviva instrumento, senvola, sensenta; ĉiu ĝermo humana devas esti subpremata. La juĝo donis pruvon pri venĝo kaj timo flanke de la holanda burĝaro. *SAT-ano 6625.*

[1]) Vidu "S-ulon", n-ro 106.

*

Infan- kaj virinlaboro en agrikulturo

En nia loka gazeto "De Meerbode" mi legis, ke la nederlanda agrikultura ministro baldaŭ intencas proponi al la parlamento, aranĝon de leĝo pri labortempo por virinoj kaj infanoj en la agrikulturo.

Ege necesa tio estas, sed ĉu ĝi baldaŭ efektiviĝos? Mi dubas, ĉar la agrikulturaj kapitalistoj tutcerte ne konsentos. Mi kiel terkultura laboristo rakontos iom pri la situacio de la virinoj kaj infanoj laborantaj en la agrikulturo nederlanda.

Jam depost la 11-a aŭ 12-a jaraĝo la geknaboj iras labori sur la kampojn. Komence de marto oni vidas multajn infanojn rampante sur la tero por enterigi terpomojn aŭ disĵetante artefaritan sterkon. La malbone nutritaj kaj preskaŭ tute senvestaj malgranduloj rampas kaj penadas dum 10 horoj, de la 5-a matene ĝis la 6-a vespere, interrompante la laboron dum tri horoj por kolekti novajn fortojn. Ili ne povas varmigi la malgrandan kaj maldikan korpon, ili ploras pro frostiĝo.

Kiam la terpomoj estas enterigitaj, la geknaboj devas partopreni la sarkadon ĝis rikoltotempo. Tiam ili helpas kolekti la terpomojn aŭ tranĉi sukerbetojn. Dum tiu tempo la infanoj suferegas. Ili frostas, kvankam oni postulas de ili ĉiam pli grandan rapidecon.

Fininte la kamplaboron, la geknaboj dum vintro plej parte laboras en lin-prilaborejo. Tiu laboro ankaŭ estas tre malsaniga kaj peza, kaj en printempo la infanoj similas fantomojn.

Kion mi diris pri infanlaboro, tio ankaŭ kongruas kun la virinlaboro. Mi tamen devas aldoni, ke krom tiu kamplaboro la virinoj devas prizorgi ankoraŭ sian hejman mastrumadon. Ili dum vespero ankoraŭ flikas, kuiras ktp. Gravedaj virinoj, pro malriĉeco, devas labori ĝis la lasta tago.

La salajro por infanoj estas 3—4 guldenoj po semajno, la virinoj ricevas ĉirkaŭ 8 guldenojn. Tamen oni povas legi en la agrikulturaj gazetoj pri altaj salajroj en la agrikulturo nederlanda!..

D. Knik (Aalsmeer)
nederlanda kamplaboristo.

EL SVEDIO

La svedaj reakciuloj intencas per nova leĝo forigi la strikrajton de la gelaboristoj. Pro tio estas starigita komitato, kiu preparas la demandon, antaŭ ol la registaro prezentos ĝin en la parlamento. Anstataŭ la malpermesota strikrajto oni projektas starigi arbitracian institucion, kiu solvos malkonsentojn inter labordonantoj kaj gelaboristoj en komunumaj, trafikaj, poŝtaj ktp. laboroj, t. e. laboroj koncernantaj la ĝeneralan publikon. Se tiu leĝprojekto efektiviĝos, tiam la labordonantoj ricevas armilon, per kiu ili povas grave difekti la fakorganizojn; ĉar oni ne devas dubi pri tio, ke la arbitraciantaro, kiu konsistos el sama nombro da reprezentantoj de ambaŭ interesiĝantoj krom la t. n. senpartia prezidanto, plejofte agos laŭ interesoj de la labordonantoj. Kaj kun perdo de la strikrajto la gelaboristoj ankoraŭ seniĝas je grava rimedo por rezisti kontraŭ siaj rabaj ekspluatantoj.

Nun la danĝero estas tre granda pro tio, ke eĉ inter la laborista gvidantaro troviĝas iuj, kiuj iom inklinas al tia leĝprojekto.

En la parlamento la gelaboristaj deputitoj ne ankoraŭ konsistigas la plimulton. Dum iom da tempo la liberaluloj kaj la socialdemokratoj en la parlamento kunlaboris pri kelkaj aferoj, sed nun la liberaluloj pli inklinas al kunlaboro kun la konservativuloj. Tiel estiĝas burĝfronto kontraŭ laboristfronto. Oni tamen volas esperi, ke la gelaboristaj organizoj kapablos prezenti tian pozitivan opozicion antaŭ la reakciularo, ke tiu ĉi insida projekto ne fariĝos leĝo.

*

Laŭ la novembra raporto de la senlaborula komisio troviĝis tiam en Svedio 20 050 senokupitaj laboristoj, kiuj sin enregistris. Sed la ĝusta nombro de l' senlaboruloj certe estas multe pli alta, ĉar ne ĉiuj sin anoncas. La nombro kreskis de oktobro ĝis novembro je 29 %. La decembra raporto ankoraŭ ne aperis; sed la senlaborula nombro certe pligrandiĝis. *(994.)*

LETERO EL ITALIO

Pasis kvar jaroj de kiam la faŝistoj kaptis la regadon, kaj tamen la faŝismo staras ĉe la deira punkto de sia agado. La provo pri "normaliĝo" de la situacio fiaskis. La faŝismo, naskita dum civila milito, baraktas en civila milito kaj regas nur per perforto kaj teroro.

De post la atenco en Bologna la terora atmosfero ne foriĝis. En ĉiuj grandaj urboj la stratoj estas trapaŝataj de patroloj, kiuj arestas ĉiujn pasantojn kaj kondukas ilin en policejon. Laŭ la nombroj de la Milana polico mem 90 % el la arestitoj estas pacemaj civitanoj, kiuj, post triaŭ kvartaga malliberiĝo estas liberigataj. La cetero konsistas el senlaboruloj kaj prostituinoj kaj nur 1 % reprezentas la serĉatan elementon.

La lastaj okazintaĵoj ne montras plifortiĝon de la faŝismo. La forigo de la ĵurnaloj kaj de la opoziciaj partioj estas simptomo pri la timo de la faŝismo rilate la malaperon de Mussolini. Oni ne povas kompreni la okazojn el Italio, se oni malatentas la fundamentajn kontraŭdirojn, kiuj ekzistas inter la registara politiko kaj la socia konsisto de l'faŝista partio: la registaro obeas al malgranda grupo da bankistoj kaj industriistoj, kiuj ordigas la tutan ekonomian politikon de la lando, dum la granda plimulto el la faŝista movado konsistas el et- kaj mezburĝaro. Tiu kontraŭdiro malebligas la internan normaligon de la partio kaj la starigon de forta kaj homogena estraro, subtenata de la partianaro.

*

Tiurilate la atenco de Bologna helpis lumigi malhelan punkton. Antaŭ la atenco, la influo de la tendenco de Federzoni ŝajnis superregi kaj sendube lia politiko inspiris ĉiujn agojn de la politiko de la granda plimulto el la provincaj federacioj.

La atenco kontraŭ la "Duce" montris al la faŝistoj, ke la plifirmigo de ilia registaro estas nur ŝajna, ke la normaligo estis utopio, ke la "faŝistigo" de la ŝtato ne estis kompleta ktp. Sekve oni daŭrigos la "elpurigadon" de la partio. La tendenco el mezklasuloj, kiun reprezentis Farinacci estas likvidata. La tuta faŝista aparato estos baldaŭ tute sub la influo de la plutokratia tendenco. Kaj en proksima estonto aperos la sekvoj de tio: la kontraŭdiroj ekzistantaj inter la politiko de l'partio kaj ĝia socia konsisto plifortiĝos pro la ekonomia krizo, kiun povas solvi la industriistoj je la malprofito de la Laboristaro, kamparanaro kaj etburĝaro.

Malgraŭ la nuna malhela situacio, malgraŭ la kruela teroro, ni ne devas havi dubon pri la estonta nia finvenko.

★

Ekonomia krizo en Francio

Dum junio lastjare, bankrota blovo transiris Francion. Subite kaj rapidege la franka valoro malaltiĝis. Sterlinga funto valoris 243 frankojn. La prezoj rapidege altiĝis. Pro tio ĉefe malkvietiĝis la laboristoj. Ĉiu aĉetis kiom eble plej da manĝaĵoj. Tio estas memkomprenebla, ĉar, ekzemple, la prezo de oleo en unu semajno plialtiĝis je 30 %; ĉiutage aperis novaj prezoj sur la etiketoj. Kiuj havis iom da mono, tiuj aĉetis ion ajn ĉar ili timis, ke baldaŭ tiu ĉi mono ne plu valoros. K-do mia aĉetis meblojn, kiujn li tute ne bezonas; alia aĉetis ĉiuspecajn tukojn kaj eĉ peceton da grundo, kiun eble neniam li povos utiligi.

La franko-savanto Poincaré.

Tiutempe mi estis en provinco, sed reveninte en Parizon, mi sciis, ke la grandaj magazenoj estas kvazaŭ invadataj de multnombraj aĉetantoj. Memorindaj tagoj. Sed venis Poincaré (Puenkare). Baldaŭ ŝanĝiĝis la tuta afero. La franko ne plu senvaloriĝis, sed male iom post iom ĝi revaloriĝis. Poincaré malpliigis la impostojn kontraŭ riĉuloj kaj inverse pliigis tiujn kontraŭ la Laboristaro, ĉefe tiujn, kiuj rilatas la vivnecesaĵojn, la tiel nomatajn perajn impostojn. Pro tio la prezoj de vivnecesaĵoj konsiderinde plialtiĝis kaj la Laboristaro, kiu unue timis pro inflacio, tiam suferis pro nesufiĉa salajro, ĉar salajroj ne altiĝis laŭ la vivkosto.

Do, antaŭ tri monatoj, la situacio de la franca Laboristaro ne estis enviinda, sed tamen ĝi estis eltenebla. La laboro almenaŭ ne mankis, kaj kiam la salajro de la edzo ne sufiĉis, tiam la edzino kaj ankaŭ la infanoj laboris. Tiamaniere la laborista familio sukcesis vivi.

Sed nun la situacio tute ŝanĝiĝis. Pro la revaloriĝo de la franko (nun la sterlingo valoras ĉirkaŭ 122 fr.) la eksportebleco malaperas; ne estas eble vendi en Francio ĉion, kion normale la industrio povas produkti. Jam aperas senlaboreco. Estas malfacile havi pri ĝi oficialajn ciferojn, kiuj respegulas ĝian gravecon, tial ke en Francio la senlaboreco neniam estis granda kaj daŭra; ne ekzistas organizo por ĝin kontraŭbatali. Tamen en 1919, oni voĉdonis monhelpon al senlaborulo je fr. 2.75[1]) potage. Komparu: la kg. da pano nun valoras fr. 2.25! Verŝajne se la krizo daŭros, la Laboristaro batalos por atingi plialtigon de tia ridinda monhelpo.

Ni provu montri per ciferoj ĉerpitaj el sciigoj de la t. n. departementaj oficejoj, la nunan staton de la krizo:

Dato		Nombro de nedungitaj laboristoj
5-a	novembro	9 750
12-a	"	12 302
19-a	"	13 668
26-a	"	15 368
3-a	decembro	16 126
10-a	"	18 315
17-a	"	19 440
24-a	"	20 418

Necesas ne forgesi, ke ne ĉiuj senlaboruloj enskribiĝas en tiuj oficejoj, ĉar ili jam scias, ke tio estus senutila, ke mankas dungantoj. Krom tio, en multaj fabrikoj oni malpliigas la tagan labortempon — por ne maldungi tro da laboristoj.

En la jenaj profesioj ĉefe regas senlaboreco: komizoj, metallaboristoj, braklaboristoj, vestaĵfaristoj, konstrulaboristoj, ledistoj, transportlaboristoj.

En teknika mastrara revuo, mi legis, ke en la Pariza regiono "la industrio en kiu regas plej granda senlaboreco estas la aŭtomobilfabrikado kaj ties komplementaj industrioj, kiel ekz. fandejoj, en kiuj oni maldungis ĉirkaŭ 6 000 laboristojn; tamen temas ĝenerale pri eksterlandaj laboristoj". Tiu vorto "tamen" rilatas al alia aspekto de la problemo kiun ni pritraktos alifoje. *Kamij Ru.*

1) Laŭ jus eldonita dekreto, la afero iom ŝanĝiĝis. En kelkaj okazoj, difinitaj per sufiĉe komplikaj reguloj, laborista familio senlabora povas ricevi 12 frankojn potage. *Red.*

★

POST LA FINANCA FIRMIGO EN BELGIO

Ministro Francqui (Franki), direktoro de plej grava banko en Belgio kaj financisto internacia, firmigis la belgian frankon. Kiel kutime, tio okazis je malprofito de la Laboristaro.

Lia financa moŝto Francqui.

La vivkosto dum tempo de 4 monatoj plialtiĝis je 50—60 %; ĝenerale la salajroj — en tiuj profesioj, en kiuj ili estas modifitaj — nur plialtiĝis je 15 ĝis 20 %. La "Centra Organizo de belgia mastraro" (Comité Central Industriel) alvokis la mastrojn konfidence (sed tamen ne sufiĉe kaŝe, ja la laboristoj eksciis pri tio), ke ili plej energie rezistu kontraŭ ĉiu postulo pri salajroplialtigo, kaj ĝi konsilas, ke oni plej rapide nuligu ĉiujn kontraktojn pri salajro, ĉar "en periodo de plialtiĝo ili ne plu havas intereson por ni!" Do, tiuj kontraktoj interesis la mastrojn nur tiom longe, kiom ili povis pro-

fiti per ili. Sed nun tiaj kontraktoj ne plu interesas ilin.

Ĉi ĉio klare montras, ke la burĝaro volas restarigi la nacian ekonomion sole per la ŝvito de la Proletaro! Tiele, cinike en la vizaĝon vipitaj, la laboristoj pretiĝas al estontaj bataloj por plialtigo de la salajroj, por defendo de la okhora labortago ktp. *(155.)*

EL BRITIO

En Sud-Kimrio estas provo organizi la senlaborajn ministojn sub la standardon de la movado de Naciaj Senlaborulaj Komitatoj. En la urbo *Pontybrido* la malriĉul-administrantoj aranĝis kun la karboposedantoj, ke la almozmono (helpmono) donita al ministoj dum la striko estu deprenota popece el salajroj. La ministoj intencas kontraŭstari ĉi fi-agon. Ĉe Stainforth, ministo, kiu laboris dum ses

Ministo iras en la minkavon.

tagoj, portis hejmen tri kvaronojn da rublo.

Ĉe Armthorpe, strikrompintoj laboras por 4 rubloj potage. Ili ĝenerale laboras kvin tagojn dum semajno (do ili perlaboras meze 20 r.) kaj el tiu salajro la deprenoj sumiĝas 9 ĝis 9½ rubloj.

Unu ministo post ses labortempoj en sama semajno hejmen portis nur 8 r. Pro la plilongigita labortago la karbobaronoj povas maldungi 250000 ministojn. En multaj distriktoj, ministoj denove minacas striki pro tio, ke la senlaboruloj estas nerajtigitaj ricevi la ŝtatan subtenmonon.

Raportoj el ĉiuj partoj de la lando klare montras, ke la karboestroj kaj la registaro intencas forpreni ĉiun akirajon de la ministoj batale gajnitan. La lukto nun centriĝas en la distriktoj kaj rondiras ĉirkaŭ la minejaj oficejoj kaj la ŝtataj oficejoj por registri senlaborulojn.

Ĉe kunveno (nov. 23-an 1926) de la karboestroj kaj minist-gvidantoj de Skotlando okazinta por pritrakti kontrakton por la Skotlanda karbokampo s-ro Adamo Nimmo, ĉefo de la karboestroj, paroladis laŭ kutima maniero:

"Mi deziregas, ke ĉiu fortiru el sia koro la malicon, ke ĉiu forgesu la okazojn de la pasintaj sep monatoj." Per voĉo vibranta pro emocio li diris: "Nia devizo estu ... Enterigi la pasintecon kaj marŝi antaŭen al harmonio kaj kontento en la industrio." Jen la vortoj ... nun komparu la agojn ...

Tri tagojn post komenco de laboro la situacio en distrikto Lanarkshiro estis tiel malbona, ke la lokaj grupoj insistis pri ĝenerala kunveno de la lanarkshira Ministra Sindikato por diskuti la problemon de venĝ-agoj kontraŭ la ministoj. La kunveno okazis (dec. 7.) kaj 100 delegitoj, kiuj venis rekte el la minejoj, raportis kaj la vortoj de s-ro Nimmo montriĝis kiel naŭza hipokritaĵo. El 36 000 ministoj en tiu distrikto oni venĝe rifuzis laboron al 10 000. El komitatanoj 300 estas senlaboraj kaj en multaj okazoj la administrantoj diras malkaŝe, ke tiu aŭ tiu ĉi viro neniam plu ricevos laboron.

En Northumberlanda distrikto, ĉiuj minejoj denove funkcias laŭ la novaj kondiĉoj, diktitaj de la dungantoj. Ĉe unu minejo la administranto estis maldungata, tial ke li rifuzis subpremi sufiĉe forte la laboristojn. Ĉe kelkaj minejoj la estroj esploras la politikemon de ĉiu laboristo antaŭ ol redoni al li laboron. La ministoj jam montras reagemon kontraŭ la malnoblaj kondiĉoj de la nova distrikto-kontrakto kaj kelkloke minacas striki.

En la Forest Deana distrikto, kontrakto por 3 jaroj estas subskribita. Sed la ministoj malkontentegas pro la kondiĉoj kaj atendas oportunon por rompi la kontrakton. *(1242)*

La senlaboreco en diversaj landoj

(Daŭrigo [1])

En Japanio:

Post la tertremo, en la jaro 1923, estas la senlaboreco en Japanio tre granda. El la ĝenerala nombro de 11 milionoj da laboristoj estis en 1925 pli ol 2 000 000 senlaboraj, t. e. ĉirkaŭ 20 %. La granda nombro de la senlaboruloj dependas ne sole de la sekvoj de la tertremo, sed ankaŭ de la ĝenerala stato sur la tutmonda merkato. La kelkmiliona armeo da senlaboruloj devas esti konsiderata kiel longdaŭra aperaĵo.

En Usono:

En Usono ne ekzistas statistiko pri senlaboreco. Komence de 1926 estis la nombro de senlaboruloj, laŭ ĝenerala takso, ĉirkaŭ 3 000 000, kun pliiĝa tendenco. La periodo de la plivastiĝo de la industrio en Usono finiĝas kaj al la usonaj laboristoj minacas la sama danĝero kiel al la eŭropaj.

En Sovetio:

En "Pravda" de la 30-a de septembro kaj en "Sputnik Agitatora" de la 25-a de septembro aperis materialoj pri la senlaboreco.

La Profunuiĝoj nombris la 1-an de aprilo 1926 8 768 200 membrojn, inter ili senlaboraj 1 182 500 aŭ 13,5 %. La 1-an de oktobro 1924, estis membroj de profunuiĝoj 6 430 000 kaj el ili senlaboraj 671 000, t. e. 10,4 %. En la daŭro de unu jaro kaj duono kreskis la nombro de membroj je 2 330 000 kaj la procento de senlaboruloj de 10,4 ĝis 13,5 %.

En la laborborsoj estas registritaj pli ol miliono da senlaboruloj. Laŭ nombroj jene: 1-I-1926 — 951 000, I-V-1926 — 1 075 600, I-VII-1926 — 1 100 000.

Ne ĉiuj senlaboruloj estas enregistritaj. Laŭ ciferoj de la popolkomisario, por laboro el 1 200 000 senlaboraj membroj de la profunuiĝoj estis ĉe la borsoj registritaj 47,7 % t. e. 560 000 homoj. La ceteraj 640 000 ne estas registritaj. La nombro de la neregistritaj senlaboruloj inter la nemembroj de profunuiĝoj ne povas esti kalkulata. Sed kiam ni konsideras la grandan nombron da vilaĝanoj venantaj ĉiujare en la urbojn por serĉi laboron — en 1923—24 ili estis 1 770 000, en 1924—25, 2 788 420 — ni komprenas, ke tia fakto estas grava. 42 % de la registritaj senlaboruloj estis sen profesio kaj kvalifiko, t. e. ke ili jus venis el la vilaĝoj.

Oni povas pro tio kalkuli, ke la rilato inter registritaj kaj neregistritaj senlaboruloj el la grupo de nemembroj estas la sama kiel en la grupo "membroj de profunuiĝoj". Do ni devas aldoni ankoraŭ ĉirkaŭ 460 000 senlaborulojn, kiuj ne estas registritaj en la laborborsoj.

La ĝenerala nombro de senlaboruloj estis, la 1-an de aprilo:

membroj de profunuiĝoj registritaj	560000
neregistritaj	640000
nemembroj de profunuiĝoj registritaj	340000
ne registritaj ĉ.	460000
Sume	2000000

En Aŭstralio:

En la feliĉa Aŭstralio, kiu havas disvolvitajn laboristleĝojn, estas la stato iom pli bona ol en Eŭropo, sed ankaŭ tie ni vidas, ke la nombro de la senlaboruloj kreskas. En 1922 estis 53 238, en 1923 (aprilo) 27 000, en 1924 (julio) 38 808 kaj en 1925 — 117 406.

En ĉi nombroj ne estas enkalkulitaj la senlaboraj kamp-, restoraci- kaj domlaboristoj, kiuj ne profitas la leĝon pri socia asekuro. En la lando ekzistas sume ĉirkaŭ unu miliono da laboristoj, el kiuj estas organizitaj en la profunuiĝoj 730000. Senlaboraj estas pli ol 10 % el ĉiuj laboristoj.

En Palestino:

La nombro de la senlaboruloj pligrandiĝis en la jaro 1926 jene: januaro — 4729, februaro — 4741, marto — 4902, aprilo — 5670, majo — 6113, junio — 6400, julio — 6700. Rilate la ĝeneralan nombron de laboristoj en la lando (30 000), ĝi estas en la lastaj monatoj 21—22 %.

[1]) Komenco en la n-o 119—120.

La nombro de senlaboruloj en ceteraj landoj:

Dum somero 1926

Italio	— 180 000	Sud-Afriko	— 80 000
Hispanio	— 200 000	Grekio	— 50 000
Rumanio	— 120 000	Belgio	— 45 000
Jugo-slavio	— 120 000	Svedio	— 42 000
Danio	— 100 000	Francio	— 30 000
Bulgario	— 100 000	Kanadio	— 25 000
Hungario	— 60 000	Svisio	— 18 000
Holando	— 60 000	Finnlando	— 10 000
Norvegio	— 60 000	Latvio	— 12 000
Portu-galio	— 60 000	Estonio	— 8 000
		Litovio	— 6 000

El "Arbeter Cajtung" organo de "Poalej Cijon" en Polio, trad. *Jak* (227).

DIMANĈO EN ZANDVOORT

(Daŭrigo[1])

La somergastoj de Zandvoort volonte oferus ion, se ili povus malhelpi tiun alfluon de dimanĉaj unutaguloj. En Zandvoort mem, oni evidente jam klopodas pri tio. Ĉie oni renkontas barilon, malpermesitan enirejon aŭ aliajn malhelpilojn, pri kiuj tamen la dimanĉa popolo kutimas tre malmulte ĝeni sin. Sed mortpafi ilin, tion oni, laŭŝajne, ankoraŭ ne kuraĝas fari! Ankaŭ ekzistus eble kelkaj el la Zandvoortaj butikistoj, kiuj estus kontraŭ tio, ke oni rifuzu la unutagulojn; ĉar ja pro sia amaso, ili alportas multajn monerojn en la vilaĝon. Kaj krom tio la marbordon, la ĉefa celo de la dimanĉuloj, oni ne sendisputе povus bari per barilo. Pro tio la marbordo estas ankoraŭ libere surirebla, kaj ankaŭ kelkaj partoj de la dunoj por tiuj, kiuj ne malŝatas longdistancan marŝadon.

Do ĉar ne estas eble malhelpi la alvenon de la dimanĉuloj, ĉiu, kiu sentas sin burĝo, ne montras sin dimanĉe en Zandvoort. Kaj ili venĝas sin per tiu devigata, ĉiusemajna rifuĝo, kritikaĉante tiujn unutagulojn, insultante ilin, vomante pri ili sian abomenon dum la ceteraj tagoj de l'semajno, kiam Zandvoort estas por ili sendanĝera, pura kaj kvieta — plejofte ne tre multe pli kvieta ol estas tie dimanĉe.

Ĉiu en Zandvoort bravaĉe kunhelpas je tiu malestimo por la unutaguloj. Ĉiu, kiu devas vivi per la somergastoj, pro-ofice abomenas la dimanĉulojn, laŭ la ore skribita regulo: "kies panon mi manĝas, ties kanton mi kantas". La butikistoj kaj la servistaro en la kafejoj — la tutan semajnon poŝtranĉilece[2]) ĝentilaj kaj rampaĉe servemaj al la pensionulaĉoj — estas dimanĉe malafablaj, fieraj, arogaj, silentemaj je la unutaguloj, kaj evidente ege suferas pro la senlima humiliĝo esti devigataj servi al popolo de tiom malalta rango. Malafable kaj stulte, kaj kvazaŭ nevole ili senenergie venas klakpaŝe en la kafejojn — iginte atendi kaj averti senfine — kun siaj intence por la dimanĉo rezervitaj trinkajaĉoj — je duoblaj prezoj, en kvar aŭ kvin okazoj kun io tute alia kaj tiam certe io pli multekosta ol estis mendita. Malatente ili enspezas la tuj postulitan pagon kun la trinkmono — la sola afero, pri kiu ili ne sentas naŭzon, kaj kiu estas multe pli malavare donita ol ili kutimas de la multhonorata loĝ-popolo — ŝajnigante, ke ili estas meditantaj pri io tute alia. Ĉio ĉi, por sentigi al la unutaga popolo — kiu laŭŝajne tamen volas nenion kompreni je tio — sian tre profundan malestimon. Kiam montriĝas, ke la vizitantoj kunprenis manĝajojn, kiuj estas malpakataj sur la tablo kaj dividitaj, por esti konsumataj kune kun la mendita citron-trinkaĵo, lakto, biero aŭ alio, tiam oni vidas ilin tuj alpreni la sintenon de: "Kio malhelpas min!" (mortigi vin! aldono de la tradukinto).

Kaj ĉie en la vilaĝo, kie aperas unutaguloj, okazas simile. Ĉie oni igas ilin kompreni, ke oni malestimas kaj abomenas ilin je la nomo de tiuj, kiuj estas io, nome: la riĉaj gastoj de Zandvoort. Estas verŝajne, ke se ĉi tie okazus akcidento al iu dimanĉulo, neniu el la Zandvoort-anoj etendus helpan manon.

En siaj interparoloj kun la konstanta publiko ili elkorigas tiun malestimon al l'unutaguloj, sciante, kiel agrable sonas tio en la oreloj de tiu publiko. Ili sentas, almenaŭ ŝajnigas, ke ili sentas, la plej viglajn antipation kaj malestimon kontraŭ ĉiu, kiu ordinare laboras, anstataŭ hazardludi, fikomercaĉi, ekspluataĉi aŭ trompe akiri ajojn nepagante, same kiel la burĝaj gastoj. Ili ŝajnigas, kvazaŭ same kiel iliaj gastoj, kun ega teruro antaŭvidi la dimanĉon, kiel ian natur-akcidentegon. Senfine ili povas rakonti al gastoj pri la malvirteco de la dimanĉa popolo. Kaj samkiel la burĝaj gastoj mem, ili tute senĝene volus malhavigi al si la tutan Proletaron, se ankaŭ ili nur povas vivi sen ĝi. Ĉe la tuta Zandvoort-anaro nur tiu estas ŝatata kaj estimata, kiu ne bezonas labori dum la ordinaraj labortagoj. Nur tiu, kiu ne bezonas labori estas iu; tiu, kiu dum la semajno ja devas labori, kaj nur povas dimanĉe eliri estas malpli ol nenio. Tiel tiuj uloj estas firme rustiĝintaj en la burĝa moralo; kaj ili renversas la aferojn. Ĉar tiu, kiu ne laboras dum la semajno — do neniam — vivas je l' kostoj de aliaj, estas parazito, same kiel la pediko, la pulo kaj la cimo! Respekton por tiuj, kiuj nur dimanĉe povas eliri! Tiuj estas la produktantoj; la aliaj estas la senutilaj, plejofte eĉ malutilaj konsumantoj.

Proletaro! Vi malamas la fiburĝaron ne duone tiom ege, kiom ĝi meritas tion: kaj ne dekone tiom ege, kiom ĝi malamas kaj abomenas vin! Viglaj, konsciaj kaj neniam dormaj malamo kaj malestimo al la burĝaro estas unu el la multaj necesaj aferoj, kiuj mankas ankoraŭ al la Proletaro! Klopodu do, Proletaro, iom laŭmerite malami kaj malestimi la fiburĝaron, tiun mizerigan aĉularon, kiu manĝegaĉas de vi kaj kiu imagas tiel superi vin.

W. Nutters,

Trad. el "Tribune" Esperantisto.

1) Komenco en la n-o 119—120.

2) Kiam iu faras ege profundan riverencon, oni diras en Holando, ke li, "kliniĝas kiel poŝtranĉilo". (Trad.)

☆ DISKUTEJO ☆

Pri naska raciigo

Inter la diversaj problemoj, kiujn solvi devas la Proletaro por atingi sian finfinan liberiĝon, tiu pri gravediĝevitigo aŭ naskoevitigo ne estas la malplej aktuala kaj atentinda.

Oni ja konstatas en kelkaj landoj, ekzemple en Japanio kaj Italio, ke ĉiujare la loĝantaro plinombriĝas tiagrade, ke granda parto el ĝi devas formigri eksterlanden. Estus certe tre interese, legi sur la paĝoj de "S-ulo" pri la nuna stato de ĉi demando en la diversaj ŝtatoj de l'mondo. Sed por ke la enketo estu utila kaj instrua necesas, ke ĝi estu farata laŭ ia metodo. Ni proponas al la eventualaj partoprenantoj, ke ili sekvu jenan planon:

1. Ĉu en la koncerna ŝtato la leĝo permesas aŭ malpermesas la propagandon por gravedig- aŭ naskoevitigado? (citi la tekston de la leĝo).

2. Se tia propagando estas leĝe malpermesata, ĉu malgraŭ tio la aplikado de naskoevitigaj rimedoj okazas kaj laŭ kioma proporcio?

3. Kiel rilatas al tia demando la laboristaj partioj kaj sindikatoj?

Kiam estos publikigita la rezulto de la enketo pri la nuna stato de la demando en la tuta mondo estos tiam eble proponi al la diskutado la jenajn punktojn:

a) Kian signifon havas por la Proletaro la naskoevitigismo? Ĉu aprobinda aŭ malaprobinda?

b) Kiel rilatas la naskoevitigismo al la biologio kaj etiko? Ekzemple la filozofo M. Guyau (Guijo) diras pri tiu temo en sia verko: "L'irréligion de l'avenir" (la senreligieco de l'estonto) jenon:

"Estas fiziologia fakto, ke la unuanaskitoj estas malpli fortikaj aŭ malpli inteligentaj: la naskado estas funkcio, kiu, kiel ĉiu funkcio, perfektiĝas per la ripetado kaj la kutimo; okazas malofte, ke la patrinoj, same kiel la poetoj, faras sian ĉefverkon tuj ĉe la unua provo. Limigo de la nombro de infanoj signifas iagradelimigon de la fizikaj kaj intelektaj kapabloj de la raso".

Instigis nin iniciati tian enketon la legado de la ĉi-suba artikolo de K-do v. Hejda. Ĝia publikigo estu ĉefe instigo al la legantoj, por ke ili serioze studu la demandon kaj havigu al ni cifero- kaj faktoriĉajn, bone argumentitajn raportojn. Nur tiajn ni publikigos. *Red.*

Antaŭ mi kuŝas la esperanta broŝuro de I. Ferch: "Neomalthusianismo kaj kulturo", speciale verkita por aŭstrianoj. Ĝi celas malpliigon de sufero ĉe laboristinaro per 1. Korekto en la aŭstria leĝ-paragrafo kiu punas virinon, kiu per ia rimedo malhelpas sian naskon, kaj ankaŭ tiun, kiu helpas ŝin en tio. 2. Helpo al tia naskoevitigo per klarigado kaj praktikaj rimedoj.

Laŭ la supre-nomita leĝo, estas nur la malriĉulinoj, kiuj trafas en juĝejojn kaj malliberejojn; la riĉaj povas ja iri en "sanatorium"ojn kaj ricevi ĉian zorgon de la plej lertaj kuracistoj, kiuj uzas la plej freŝdatajn rimedojn. Fakte la leĝo estas ĉiam nur kontraŭ la laboristinoj. Pro tio la aŭstriaj proletoj batalas tute senkaŝe kontraŭ la leĝo per gazetoj, paroladoj, manifestacioj ktp.; ili agas laŭ sia propra sperto kaj bezono.

Kompreneble, vera eŭgeniko[1]) estos ebla nur post la forigo de la kapitalista sistemo, sed dume, ĉu oni ne devas uzi ĉiujn rimedojn, kiuj malpliigas la mizeron de la laboristoj? Ĉu per tio oni anstataŭas la klasluktadon? Ĉu atento al "neomalthusianismo" ne viciĝas same kiel postuloj pri pliigo de salajroj, malpliigo de laborhoroj, socia asekuro kaj aliaj reformoj?

Estas vere, ke en socio kie regus justeco, en ŝtato socialista, oni ne devigus virinon kontraŭvole naski; libereco ja ekzistus.

Mi bone scias, ke estas diversaj opinioj pri "neomalthusianismo". Multaj revoluciuloj diras: estas nepre necese, ke nia aro (Proletaro) estu multnombra, por ke ni pli facile venku en socia revolucio. Sed, ĉu kvanto sufiĉas? Ĉu ne estas bezonata ankaŭ kvalito? Ĉu en regionoj, kie estas

1) *Eŭgeniko.* Scienco kies celo estas studi pri la plej bonaj kondiĉoj laŭ kiuj la homa raso povas reproduktiĝi kaj perfektiĝi. *Red.*

multa infanaro, ribelemo estas pli bone organizita ol en aliaj? Ĉu en familioj multinfanaj ne estas pli da degenero ol en familioj kun du aŭ tri infanoj? Ĉu grandkvanta Laboristaro ne kaŭzas, ke multaj: proletoj devas foriri en aliajn landojn por *ree komenci vivadon sub aliaj mastroj*, anstataŭ daŭrigi la luktadon en sia propra lando?

Jen kelkaj demandoj pripensindaj de tiuj, kiuj kontraŭstaras la "neomalthusianismon". *V. Hejda.*

*

Ĉu revolucia aŭ sennacieca edukado?

Mi deziras komenti la artikolon, de K-do Dan, aperinta en "S-ulo" n-ro 115. Estas prave, ke la tutmonda proleta movado celas krei novan sociordon, ktp. Sed estas malprave tiom akcenti la pionirecon de SAT en la "batalo por la senmalhelpa irado de l' tutmonda kulturo". SAT ne estas antaŭenigilo de la socia progreso, sed estas mem antaŭenigata de io alia. SAT *nun* nur estas supraĵe radikiĝinta movado. SAT estas "kulturmovado". Tamen ĝi nutriĝas per suko el alia fonto, nome el la laborista movado.

La laborista movado estas senpere naskita el la materia socikondiĉaro. Kaj estas pro tio, ke ĉi kondiĉaro estas diversgrade evoluinta sur diversaj mondpartoj, ke la SAT-movado respegulas spirite ĉi diversgradecon. La soci-kondiĉaro estas ĥaosa. La ideoj de la nuna SAT-anaro, produktitaj de ĉi tiu ĥaoso ankaŭ sin montras ĥaosaj.

Oni diras kelkfoje, ke SAT estas tro "revoluciema". Mi diras, ke en ĝi preskaŭ ne troviĝas fajrero de revolucieco. Kial? Tial, ke 1. en ĝi troviĝas pli da idealistoj-revemuloj ol teoristoj-revoluciuloj; 2. ke la plimulto da anoj loĝas en ekonomie malmulte evoluintaj mondpartoj (fakto "stranga" sed klarigebla), kiuj trudas sian duonbakitan koncepton pri kondiĉoj kaj taktikoj, ktp. en la organojn. Pro tio ni vidas la fenomenon, ke loĝanto de malalte evoluinta mondparto provas "klarigi" al loĝanto de alte evoluinta, kiel sin emancipi, ktp.

Evidenta absurdaĵo kaj entute kontraŭmarksisma. Jam Lenin devis konfesi, ke la sovetideo estas malkonvena por Usono (la plej alte evoluinta mondparto). Oni ne povas forigi tiun kondiĉon tuj, sed necesas ĝin akcenti. Sed ni akcentu ankaŭ, ke ĉar ĉiu revoluciulo estas sennaciulo[1]), ne sekvas ke ĉiu sennaciulo estas ankaŭ revoluciulo.

Ni estu praktikaj! For tiun *emaĉon* al "kulturo". Ni ne malŝparu valoran tempon por provi sennaciigi infanojn en lernejoj, posedataj de l' kapitalista klaso. Ni fordonu pli da tempo, por propagandi al niaj plenaĝaj samklasanoj la principojn kaj taktikojn de la proletara revolucio. Se ni tion faras, ni metas la bazon de prava, en la vivo enradikiĝinta kulturo. Tiam ni laboras praktike kaj principe por la socialismo, kaj ne nur supraĵe. Alie nia laboro nur estus elspezita senutile.

Oni komprenu, ke propagandante la proletaran revolucion, oni ankaŭ propagandas la "sennaciismon", sed ke propagandante "sennaciismon", oni ne nepre propagandas la proletaran revolucion.

D. Sherriff (1100).

[1]) Tia aserto ne ŝajnas al ni ĝusta. — Red.

Ni volonte presigus pli da bildoj — se ni havus...

NIA POŜTO

Al Kelkiuj. — Ni ne supozis, ke tiom da legantoj interesiĝas pri la Ormoto-movado. Tamen ni ne publikigos la ricevitajn pri tiu temo artikolojn. Unu fojon pli, ni rimarkis, ke sama teksto ne estas de ĉiu same komprenata. Por ni la tuta afero estis nur ŝerco kaj ni miras, ke kelkaj K-doj *serioze* volas polemiki kontraŭ S-ro Niŝimura. *Red.*

(695.) *Finnlando.* — Ni jam multfoje diris, ke ni deziras ricevi ne politikajn artikolojn, sed mallongajn skizojn pri la vivo, moroj, laborkondiĉoj de la laboristoj. *Red.*

(5575.) — Laŭ la vortaro Kabe, kiun devas posedi ĉiu esp-isto, *logi* havas jenajn signifojn: 1) peni altiri per karesa voko, per io bongusta; 2) altiri, esti interesa, esti dezirinda. *Red.*

(4466.) — Viaj tradukaĵoj estas senditaj al Moskvo. — La Redaktejo estas tro malgranda por ke ni povu konservi ĉiujn gazetojn ricevitajn. Ankaŭ tempo mankas por ordigi kaj kontrolkompari ĉion. La SAT-anaro estas tre postulema mastro. *Red.*

(6784 k. a.) — Vi miskomprenas la rolon de SAT. Per via "Alvoko" vi celas, ke nia Asocio ludu politikan rolon. La problemo pri kiu vi parolas estas ja diskutinda en la SAT-rondoj, sed estus tute maltrafe "decidi", ke la SAT-anoj *devas* aŭ *ne* devas subteni ian ajn politikan movadon. La SAT-anoj, membroj de politikaj partioj obeu la "decidojn" de siaj respektivaj partioj. Se tiuj partioj havas nun sintenadon, kiun vi ne aprobas, nu, luktu en ili mem por akceptigi vian propran vidpunkton. Se vi opinias, ke tia lukto ne havas ŝancon sukcesi, neniu devigas vin resti membro de partio, kies programon vi ne aprobas.

La devo de la SAT-anoj en Ĉinio, en Nikaraguao kaj aliloke estas informi pri la vivkaj laborkondiĉoj de la tieaj ekspluatatoj, — (Bedaŭrinde tion ili ne faras) — kaj tute ne estas la rolo de SAT decidi ĉu estas la "devo" de la tieaj SAT-anoj, ke ili sin gardu aŭ oferu en ia batalo kontraŭ ia ajn imperialismo. Se iu SAT-ano preferas esti ekspluatata kaj rabata de samlanda mastro, nu, ne ekzistas en nia statuto paragrafo, kiu malpermesas tian preferon. SAT ne politikas, sed edukas kaj per tio celas atingi, ke la SAT-anoj ne konsentu suferi *ian ajn ekspluatadon.* *Red.*

(5223.) Jes, alvenis via manuskripto. Ni intencas publikigi ĝin. Sed neniel urĝas, ĉu ne? Materialo por la "Diskutejo" abundas, k. ni ne devas dediĉi tro da loko por tiu rubriko. Bonvolu pacienci. *Red.*

(2798.) Persone ni plene aprobas vian alvokon. Sed ni ne rajtas malatenti, ke la rezolucioj de niaj kongresoj deviĝas nin zorgi, ke ne enŝoviĝu en nia Asocio kaj ties organoj la "disputpunktoj kiuj disigas la laboristan movadon". Sed neniu malhelpas vin uzi la SAT-aparaton por ricevi informojn pri la de vi priparolita temo kaj utiligi ilin en via propagando. La SAT-aparato estos ja je la dispono de ĉiuj tendencoj. — Kaj por ke tiu aparato estu servokapabla necesas, ke nia Asocio estu multnombra. Ĉu necesas insisti? *Red.*

Alvoko al la Esperanto-instruistaro tutmonda

La jaro 1927 montras viglan internacian movadon inter la ĉiulanda instruistaro. N-o 10, 1926 de nia internacia pedagogia revuo raportis pri la streĉaj klopodoj, krei al la du instruistaj internacioj jam ekzistantaj du novajn. En la jaro 1927 ni povos observi 4 internaciajn instruistajn kongresojn. Sed ni esperanto-instruistoj ne devas rigardi de malproksime kaj stari pasive.

La organizo de la tutmonda esperanto-instruistaro, TAGE, intencas aranĝi en 1927 gravan internacian kongreson de esperanto-instruistoj en interligo kun alia internacia aŭ granda nacia kunveno de la neesperantista instruistaro. Estos invitataj la estraroj de la diversaj landasocioj kaj la tuta instruistaro. Ni petos raporton de scienculo aŭ de konata gvidanto de la instruistaro.

La partoprenado de eksterlandanoj estos plifaciligata kaj akcelata laŭ ĉiuj niaj fortoj. La invitotaj gastoj ricevu vivan bildon pri nia movado. Kaj krom interesa internacia instruista kongreso ni deziras prezenti al la gastoj nian internacian pedagogian revuon — kiel pluan pruvon pri la agado de la esperanto-instruistoj kaj kiel pruvon pri la neceso de esperanto por la internacia kleriga movado kaj por internacia instruista ligo.

La internaciajn kongresojn ni volas fari regula aranĝo.

Ĉi tiuj celoj postulas streĉon de ĉiuj niaj fortoj. Neniu sin detenu. Ankaŭ vi *tuj* helpu per via aliĝo, plifortigi nian fundamenton, ebligi la efektivigadon de nia grandskala propagando.

Nia komuna bazo estu: Apliki esperanton en nia batalo por moderna, scienca, lernejo kaj plibonigo de la ekonomia kaj jura situacio de la instruistaro.

Se vi havas kontraŭan opinion rilate iun aferon raportitan en la gazeto, ni petas vian vastkoran indulgon, ĝis la tuta movado tiom estas prosperinta, ke la diversaj alicelantoj povas fondi apartajn gazeton kaj asocion.

La jarkotizo de 3 germ. markoj (2.50 M. por la gazeto kaj 0.50 M. por TAGE) estas *eksterordinara malalta.*

Se vi aprobas niajn planojn kaj volas akceli ilin, sendu tuj la monon kun via aliĝo en rekomendita letero al M. Goldberg, Leipzig S 3, Klemmstr. 14, aŭ al vialanda agento, montrita sur lasta paĝo de la internacia instruista gazeto.

En la momento, kiam ĉiuj esperanto-instruistoj — konscias pri sia tasko — kolektiĝis en nia movado, ni estos tiom forta potenco, ke decide ni povas akceli la definitivan venkon de esperanto.

Kiu rifuzas aliĝi al niaj marŝantaj vicoj, siaparte malhelpas tiun paŝon al la venko de esperanto. *M. Goldberg.*

TRA ESPERANTIO

Ĉe la laboruloj.

NIA ESPERANTO-SERVO

En la n-o 113 de "S-ulo" aperis la unua alvoko de *SAT-Esperanto-Servo*. Ni petis, ke ĉiu landa organizo elektu unu gazetservanton por sia lingvoteritorio. Sed nur kelkaj organizoj oficiale sciigis nin pri sia elekto. Ĝis nun ni havas oficialajn gazetservantojn nur en: Belgio, Francio, Germanio, H..., L..., Nederlando, Norvegio kaj Sovetio. Kion atendas la aliaj landoj? Ĉu tie oni ne konscias pri la graveco de l'entrepreno? Ne prokrastu komisii K-don, kiu tuj ekinterrilatu kun ni.

Sovetiaj K-doj atentu: Por via granda regiono ni komisiis K-don Kolĉinski (Kremenĉug) organizi la gazetservan aparaton. Vi devas starigi eble 6—8 centrejojn kaj krome en ĉiuj lokoj apartajn gazetservantojn. Kaj ni nur interrilatos poste kun la 6—8 K-doj. Senprokraste ekinterrilatiĝu kun K-do Kolĉinski, por plifaciligi al li la laboron.

Nia adreso estas: Esperanto-Servo, Gerberstrasse 24, Leipzig C 1 (Germanio).

*

KONSILOJ AL LA GAZETSERVANTOJ

Kiam vi sendas artikolon (leteron) *neniam* forgesu, ke skribaĵo, sendita *je la nomo de iu kolektivo* (ĉelo, grupo, societo) estas ĉiam pli ŝatata kaj efika. Estas tre preferinde, ke ĉiu letero devenu de la plumo de l'**partoprenanto(j)**. En Sovetio pli ol ĉio la redakcioj kaj la legantaro preferas, ke raporton pri striko verku strikinto (aŭ grupo elstrikintoj), raporton pri IRH. — ia grupo de IRH., pri infan-movado — ia infan-grupo, ktp. Tiaj verkaĵoj estas la plej bonŝancaj. *Neniam* forgesu, ke bildo (fotokliŝo aŭ kliŝo de iu presaĵo aŭ objekto) multobligas la intereson de l'verkaĵo. Ekz.: Se vi verkas raporton pri striko, penu aldoni la bultenon, eldonitan de l'strikintoj; se via grupo de IRH. aranĝis varbagitadon, kun la raporto sendu ian varbafiŝon... **"*Vivigu*"** viajn korespondaĵojn!

Antaŭen ol verki, bone tralegu la artikolon de K-do *Kirjuŝin* ("S-ulo" 109). Li rimarkigas, ke pli ol ĉio oni ŝatas artikolojn kun *personaj impresoj* (intereshavaj), sed ne *ĝeneralajn* notojn kaj rezonadon pri la situacio en la lando. Taŭgus tiaj artikoloj se ili temus pri afrikaj, sed ne pri eŭropaj landoj). Verku ĉiam tre koncize. Malmulte da vortoj, plej multe da faktoj. Leteroj de simplaj apenaŭ kleraj laboristoj havas ofte multe pli da sukceso ol altpolitikaj rezonadoj, ĉar ili estas pli "vivecaj". *"Labesko"-Kremenĉug.*

VII-a Kongreso de SAT

Lyon (Francio)

12.—16. aŭgusto 1927

1-a Komuniko

Nune, el ĉiuj eŭropaj landoj, nur Francio taŭgas por akcepti la SAT-anojn; ĉar neniam SAT-Kongreso okazis tie kaj plie la specialaj favoraj kondiĉoj de l' franca valuto, spite subita revalorigo de la franko (eble nelongdaŭra) devigas al franciaj K-doj organizi la VII-an.

Kiam, en januaro 1926, Ekzekutiva Komitato, ne ricevinte definitivan respondon de Leningradaj Samcelanoj, sin turnis al Lyonaj SAT-anoj, ĉi-tiuj tiam ne tre ĝojis pro tia eventualaĵo, tiom grava, tiom respondeca. Precipe, ili timis ne sukcesi, ĉar ili ne estis sufiĉe multaj kaj pri ilia kapablo... ili dubis.

Kvankam, unu jaron poste, la atingitaj rezultatoj ne estas tiel bonaj, kiel dezirite, ni povas konsideri, kiel esperigan fakton, la ekziston en Lyon de 60 membra Esperantista Laborista Grupo, kiu certe helpos sukcesigi la Kongreson.

Lyonaj SAT-anoj, kunvenintaj la 28-an de decembro 1926, decidis sin oferi por organizi la VII-an.

Jena komitato, kies celo estas zorgi pri ĉio rilata al la kongreso, estis elektata:

Prezidanto: K-do Marcel Roux, 90, rue Boileau, Lyon VI.

Sekretario: K-do Louis Gros, 22, rue Creuzet, Lyon VII.

Helpsekr.: K-do Oscar Brebant, 39, rue Paul Bert, Lyon III.

Kasisto: K-do Léon Chaussade, 64, rue des Macchabées, Lyon V.

Helpkas-ino: K-dino Eline Monteil, 8, rue Notre Dame, Lyon VI.

Kongresejo. — En venonta komuniko ni informos pri la kongresejo.

Kotizo. — Egala je la SAT-kotizo.

Adreso: — Ĉion sendi (aliĝilojn, mononleterojn, ktp.) al K-do Marcel Roux, 90, rue Boileau, Lyon VI (Francio).

Pago. — Per naciaj biletoj aŭ ĉeko en registritaj leteroj. Francianoj prefere pagu sian kotizon en la konton de l'kongreskasisto: "Chéque postal Lyon 7521".

Aliĝoj: — Nur estos valoraj la aliĝiloj akompanataj de la kotizo. La aliĝilon tekstu tre legeble laŭ jena ordo: 1. antaŭnomo, 2. familia nomo, 3. profesio, 4. strato kaj n-o, 5. urbo, 6. lando. — Plie oni ne forgesu **citi sian SAT-matrikulon.**

Kongreseldonaĵoj. Interŝanĝe de la kotizo, ĉiu aliĝinto ricevos unu kongreskarton kaj ĉiujn eblajn dokumentojn (gvidlibreto tra Lyon, programo de l'debatoj, ktp.)

Pri alveno kaj restado en Lyon. — Pli poste ni detale raportos pri vivkondiĉoj en Lyon kaj sciigos pri pervagonara eniro en Francio, de kelkaj limstacioj.

*

Ni jam invitas ĉiujn SAT-anojn ĉeesti la VII-an kongreson; ĉio estos provata por plej fratece akcepti ilin en Lyon. Certe la kongreso ne ĝuos oficialan ŝtatan aprobon kaj subtenon, kiel en Leningrad; sed en urbo de kapitalista lando, ni almenaŭ konformos elokvente la forton kaj valoron de kontraŭ kapitalisma SAT.

Ni alvokas ĉiujn K-dojn, kiuj ne povos partopreni la VII-an SAT-jarkunvenon, subtencele tamen pagi la kongreskotizon. SAT-anoj, sciigu en viaj organizoj, reklamu per notoj kaj artikoloj en nacilingvaj laboristaj gazetoj, pri la VII-a (Bonvolu sendi al la Prezidanto po unuekzemplere gazetojn presintaj anoncon pri la kongreso, por klopodi apud kelkaj franciaj gazetredakcioj malemaj je esperanto).

Kuraĝon ni ja havas, sed ni bezonas ĉies helpon por sukcesi!

Vivu la VII-a! ĝi konfirmu la utilecon de SAT por tutmonda Laboristaro kaj sociala Revolucio!

Komisiite de l' kongreskomitato:
La Prezidanto: M. Roux.

*

NEKROLOGOJ

Kun dolora surprizo, ni eksciis pri la morto de nia K-do A. Robin, instruisto (Ecouflant — Maine et Loire — Francio), okazinta la 27-an de oktobro 1926, post trijara suferiga malsano.

Li estis la fondinto de UEAJ (Universala Esperantista Asocio Junularo) kaj de gazeto "Esperantista Junularo", kiun li mem manpresis en la komenco kaj por kiu li elspezis multan tempon kaj monon. Antaŭ la malpermeso de ministro Bérard, li instruis esperanton al siaj lernantoj dum la "vesperlernejaj horoj kaj iniciatis esperantan infangazeton por al ili inokuli internacian senton.

De tri jaroj li ne plu partoprenis nian movadon, ĉar la kuracisto estis al li malpermesinta ĉian laboron kaj sendis lin al Pireneoj por resaniĝo. Ho ve! profesia malsano ne kompatis lin.

Li estis unu el plej kompetentaj esperantistoj el Francio kaj unu el plej spertaj mondlingvistoj el tutmondo. Lia scienca kaj pozitiva spirito kondukis lin al elstudo de la tuta problemo pri mondlingvo kaj al konkludo posteksperimenta. Li praktikis kelkajn aliajn projektojn — interalie: ido kaj occidental — maltimis eldoni kun idista kunlaboro dulingvan gazeteton "La Moderna Edukisto", en esperanto kaj en ido kaj li verkis ne nur la esperantan parton, sed ankaŭ parton de la ida. Mortis tiu gazeto post unujara eksperimento. Restante sur scienca bazo, eĉ ne konsiderante la socian karakteron de internacia lingvo, K-do Robin pruvis per multaj artikoloj en diversaj revuoj, ke ido estas je multaj punktoj malsupera je esperanto kaj ke reformoj montras ĝenerale malutilon kaj troigemon.

Historio de internacia lingvo montros lin, kiel nefanatikan kompetentulon, kiu science kaj praktike spertis la mondlingvon kaj ĝuste juĝis la diversajn konkurantajn sistemojn. Kvankam li bonvole kaj sentime sin lokis meze de l' idistareto, kiu provis logi lin, li restis esperantisto kaj eĉ antaŭvidis la disiĝon nun okazantan ĉe la reformistoj de esperanto.

Malaperis bona K-do, modesta, laborema, kompetenta SAT-ano.

Doloras edzino kaj infanoj!

Nian simpation al ili.

Lian kuraĝon al ni!

*

Mortis pro malsano, ricevita en cara malliberejo nia K-do

Arjannikov

membro n-o 6317 (kuracisto), revoluciulo kaj fondinto de la unua Esp. Societo en jaro 1909 en Iv.-Voznesensk.

Honoron al lia memoro!

SAT-anaro de Iv.-Voznesensk.

"FERA GVARDIO DE SAT"

(Unua ĉapitro de fantastika romano)

Ni imagu, K-doj, ke sur tuta terglobo troviĝis 300 veraj sennaciuloj, veraj SAT-anoj. Ili flame ekdeziris finkonstrui turon "ĝis ĉielo", sur kies pinto brilus stelo de SAT.

Car ili estas disjetitaj sur la tuta terglobo kaj ne povas senpere porti la brikojn, do ili decidis sendi la brikojn el malproksime, po-pece, al sia L(ucifero). Kaj donis "sanktan" ĵuron sendi k o n s t a n t e.

Tio-ĉi estas nek ofero, nek donaco, eĉ nek subteno, tio-ĉi estas simpla kunlaborado.

Ofte okazis, ke por iu SAT-ano estis tre malfacile elsendi sian pecon, tiam li ne manĝis tiun tagon por ŝpari la pecon. Kaj pro tio li estadis nur pli sana, ĉar unu tago de malsato dum monato aŭ pli — estas saniga rimedo. La Turo do akiris firman k o n s t a n t a n fundamenton, sur kiu jam sendanĝere daŭris konstruado. Kaj . . .

Sed mi ne povas daŭrigi: mi rapidas elsendi mian brikon kaj faras "sanktan" ĵuron, sendi ne malpli ol dum 3 jaroj 1 rublon (½ dol.) ĉiumonate, sendepende de abonoj kaj mendoj.

Mi estas instruisto, kies "riĉeco" estas ĉie fama kaj egala. Sekve neniu povas opinii, ke mia sendado estos facila por mi. Sed mi plenumos mian promeson, se mi restas eĉ sola . . . (5199.)

P. S. Povas esti, ke mi ne ĉiam estos akurata, sed mi avertas, ke dum la jaro 1927-a vi plene ricevos miajn 12 brikojn, same kiel dum aliaj.

De Minska agentejo, J. Fedorov, Minsk, N. Moskovskaja 64.

P. P. S. Mi estas 43-jara, sekve ne tro facilanima...

PRI SPECIALAJ PAĜOJ

Rekomendinda kaj daŭriginda estas, laŭ mi, la aranĝo de specialaj "Paĝoj" en "S-ulo", prizorgataj de por tio elektitaj K-doj.

Ĉi tio havus diversajn preferindecojn; ĝi pli faciligus la taskon de la redaktoro, ĝi ebligus pli laŭsisteman aranĝon de la materialo enpresigota, ĝi plibonigus la aspekton de la gazeto.

Ĉu ne eblas presigi unufoje en la monato Paĝon Ateistan, unufoje en du monatoj Paĝon pri Higiena vivo, pri Sporto ktp.?

Kion pensas pri tio la aktivaj K-doj? Skribu vian opinion[1]).

Pri Radio-paĝo. — Ĝi, laŭ mi, ne devas esti teknika. Por tio ĝi ja ne estas sufiĉe ampleksa. Nia Radio-paĝo donu informojn pri Laborista Radio Movado en diversaj landoj, ĝia stato, ĝiaj laboroj ktp. Nia Radiopaĝo havu tion, kio estas interesa por lab. esp. radioamatoro, tion, kion ni ne povas trovi en aliaj organoj radiaj.

670 (Enschede).

*

ONI MALLAŬDAS

Mi jam skribis al Ĉekoslovakio, Germanio, Polio, Rusio, Belgio, Francio, Italio ktp. pro korespondado prianoncita en "S-ulo". Komence mi ricevis respondojn sed subite kelkiuj ĉesis korespondadon sen ia averto. Ni ĉiuj ne gajnas sufiĉe por vane elspezi por afranko de korespondaĵoj. Marx diris: Laboristoj el ĉiuj landoj unuiĝu! sed... necesas plie, ke ili ankaŭ serioziĝu. Ĉu oni ne publikigu la nomojn de la malseriozuloj?

Joas do Carmo, SAT-ano 8021.

*

En la n-o 117 de "S-ulo" aperis en ĉi rubriko "mallaŭdo" al K-do J. Salom. Responde, tiu K-do sendas longan pledon, kiun ni ne publikigos por ne misuzi la lokon en la gazeto. Sed almenaŭ ni sciigu, ke iel pravas K-do Salom, kiam li deklaras, ke li havas "la liberecon kaj rajton ĉesigi ĝentile korespondadon", avertante pri tio per poŝtkarto. Estus ja multe pli mallaŭdinde, se li farus kiel multaj aliaj korespondanoncintoj, kiuj eĉ tute ne avertas pri ĉeso de korespondado.

*

ALVOKO

En Klinci (USSR.) SAT- kaj SEU-anoj kune kun distrikta kulturfako de profesia konsilantaro organizis oficejon "Labesko", kiu celas esti la peranto por korespondado esp-a kun la Laboristaro de l' mondo. Ĝi helpos interligi eksterlandajn K-dojn kun sovetaj divers-profesiuloj, profunioj, kluboj, gazetredakcioj, junuloj, pioniroj, ktp. Alilandaj laboristoj interesataj, skribu al "Labesko"; sendu demandojn al kiuj vi ricevos plenan respondon de laboristoj. "Labesko" ankaŭ respondas pri vivo de kamparanoj. Adreso: *U.S.S.R., Klinci, Brjanskaja gubernio, Poŝtkesto n-o 69, "Labesko".*

[1]) La sperto instruas, ke la aktivaj K-doj estas malmultnombraj. Ekzemple la "Junulara Paĝo" malaperis pro manko de materialo.

KRONIKO

Britio.

Burnley. — Lastatempe tri K-doj raportis pri siaj vojaĝoj alilanden; Kdo A. Whittam (Burnley) pri vojaĝo al Sovetio; K-dino (Blackburn) pri laboro de eduka delegacio en Sovetio; K-do R. W. Roberts (Nelson) pri vojaĝo tra Francio, Belgio, Germanio, Danio kaj Svedio. Rezulte la anaro de SAT kreskas en la regiono. (4031)

Glasgow. — Ĉi tie estis fondita Klubo, kies celo estas uzado de esp-o por la klasceloj de l'Laboristaro kaj la propagandado por SAT. Ĝi estas la kunvenejo kie ĉiu klaskonscia esp-isto en Glasgow povas diskuti temojn gravajn por salajrsklavoj. Sennaciismo estas propagandata en aliaj lab. grupoj. Korespondfako kaj presservo-fako prizorgas la tradukadon de artikoloj el naci-gazetoj por eksterlanda ĵurnalaro kaj la tradukadon de elĉerpaĵoj el "S-ulo". *Callery* (7517).

Francio.

Romans. — Restariĝis la "Laborista Esperantista Grupo". Okazas kurso (15 gelern.), kiun gvidas K-do 1992. *SAT-ano* (1992).

Germanio.

Orientsaksio. — Dum dec. okazis en Leutersdorf la jara ĉefkunveno de la distrikto. Laŭ raporto de K-do Guhr, komence de 1926 ekzistis 6 grupoj, nome: Seifhennersdorf, Gross-Schönau, Waltersdorf, Olbersdorf, Sommerau, Bertsdorf. Funkciis 14 kursoj kun sume 187 lern., el kiuj restis fidelaj ĝis nun 156. Novaj grupoj nun ekzistas en jenaj lokoj: Eichgraben, Fonsdorf, Leutersdorf, Eibau, Neugersdorf, Friedersdorf; kaj en Warnsdorf, Lichtenwalde, ambaŭ lokataj en Ĉeko-Slovakio. Tre helpis la propagandon la ĉeesto de K-do Scherbaum al la VI-a SAT-Kongreso. Post reveno li parolis en 16 kunvenoj. Okazis en kelkaj kunvenoj vigla diskutado pri Sovetio. Ĝojiga fakto por ni estis, ke socialistaj grupoj, kiuj ne donis permeson al socialistaj delegitoj paroli pri tiu temo, turnis sin al ni, fidante al raportoj de SAT-anoj. Estas decidite partiĝi en 2 sub-distriktoj. Dum jan. okazos kunveno por elekti la estrarojn. Kiel distriktestron ni elektis K-don Scherbaum (Gross-Schönau). Propagandcela ekskurso per aŭtomobiloj okazos dum somero al Gablonz a. N. (Ĉeko-Slovakio). K-do Guhr atentigis, ke la Wernsdorfa grupo alvokos nin por partopreno en la Jubilea Ĉeno. (1378)

Waltersdorf ap. *Zittau:* La 1. dec. 1926 fondiĝis SAT-Rondo kun 14 anoj. Prez. A. Kahlert (2572). Kunvenoj okazas ĉiun ĵaŭdon je la oka ĝis la deka vesp. en "Kafejo Zimmermann". (2572)

Norvegio.

Oslo. — Stariĝis komitato kiu, inter aliaj taskoj, difinis al si helpi organizojn, kiuj volas aplikadi esp-on interrilate kun la nova SAT-a "Esp.-Servo", sed ĝi plie deziras havi interrilatojn kun apartaj organizoj aŭ personoj eksterlandaj. Adreso de la komitato: "Laborista Esperanto-Servo", Folkets Hus IV, Oslo.

Sovetio.

Klinci. — Denove ekfunkcias niaj rondetoj, plinombriĝas la SEU- kaj SAT-anoj. En 1925 jaro en Klinci komencis esp. laboron nur 1 K-do. Post 1 jaro jam estas 20 SEU- kaj 6 SAT-anoj kaj 65 lern-oj. Iom post iom la esp. movado ĉi tie disvastiĝas inter lab. amasoj. La gvidanto estas K-do Fridental. (7325)

Minsk. — La oficejo de Intern. Lab. Interligo ĉe Blankrusia C. O. de SEU, dum nov. kaj dec. ĝis 15.12, priservis jenajn gazetojn per materialo ricevita per SAT-aparato: "Zvezda", centra kom. gaz. en BSSR., 3 tradukajoj el "S-ulo", 7 leteroj de alilanduloj; "Belaruskaja Vjoska", centra kamparana BSSR. gaz., 2 tradukajoj el "S-ulo", 12 leteroj; "Komunist", Bobrujska dist. gaz., 4 tradukajoj el "S-ulo", 7 aliaj; Vitebska "Zarja Aapada", 1 tradukajo el "S-ulo", 4 aliaj; ruĝarmeana "Krasnoarmejskaja pravda", 5 artikoloj; pollingva "Gwiazda Mlodzezi", 5 artikoloj; "Profesia movado en Blankrusio" (profesi-sindikata) 3 artikoloj kaj en lasta n-o artikolo de D. Snejko "La Kirasŝipo Potemkin naĝas en Eŭropo", ankaŭ 4 leteroj; "Beloruskaja rabotnica; seljanka" (Blankrusia vilaĝanino kaj kamparanino), en nov. jubilea n-o, salutletero de ĉeĥoslovakia laboristino kaj kliŝajo de angla "Labour Woman" kun foto de redaktorino kaj 10 leteroj artikoligitaj de D. Snejko, kaj en n-o 25 2 kliŝajoj peresp-aj; "Krasnoje Studenĉestvo", 1 artikolo; "Rabkor", kompilitajo el hispanaj leteroj kaj notoj pri la Interligo kaj artikoletoj pri SAT.

"Blankrusia vilaĝo" agitis por varbi abonantojn kaj anoncis, ke "Blankrusia vilaĝo havas proprajn korespondantojn en 21 landoj per nia jurnalo". Al Ukrainaj gazetaro kaj esp. organizoj, nia oficejo sendis ĉirk. 20 artikolojn; necesas diri, ke Blankrusia oficejo jam komencis priservi gazetaron ekster Blankrusio, kiu montras la viglecon de la movado. Mez-feb. 1927 Blankrusia SEU organizos specialan "japanan vesperon" kaj feston je memoro de 3-a datreveno de SEU-organizo en Blankrusio. Ni petas materialon por japan-vespero kaj gratulojn por l'festo (enpresotaj) (adreso: Minsk, Poŝtkesto 33). (4424)

Novosibirsk (Siberio). — En unu el la duagradaj lernejoj komenciĝis esp. kursoj, gvidataj laŭ rekta metodo. Estiĝis praktikaj celoj: senpera korespondado kun alilandaj kursoj, unue per desegnajoj, poste per leteroj pri klasa laboro kaj vivo de la lern. en- kaj eksterklase. Ni petas helpon de diverslandaj instruistoj. Nia adreso: *Novosibirsk, Lernejo Unua Majo al. Gala Pertov; aŭ Poŝtkesto n-o 5 al A. S. Pertov.* *(SAT-ano 5200.)*

Sverdlovsk. — Fervoja lab. klubo Vajner aranĝis 28. 12. 26 tuturban propagandan esp. vesperon; okazis lekcio "Sur vojoj al internacia lingvo", esp. kantoj ekspozicio ktp. Partoprenis aliaj rondetoj de l'klubo la ĝeneralan parton de l'vespero, nome ĥoroj, orkestroj, ŝakludo, kantado de operaj artistoj ktp. Ĉeestis pli ol 500 Gek-doj. La klubo deziras korespondi kun alilandaj kluboj kaj klubaj rondetoj. Subtenu! Adresu: USSR., Sverdlovsk, strato Karl Liebknecht, 38, Klubo Vajner. *B. Jelezvyatov.* (5583)

Ĉe la Neŭtraluloj.

OFICIALA PROTEKTO DE ESPERANTO EN BRITIO

La Angla Ministro de l'Publika Instruado konsentis, kiel en la antaŭaj jaroj, pri subvencio al la kursoj de esp-o, kiuj figuras en la vespera kursaro por plenaĝuloj de l'diversaj urboj. Tiuj kursoj estas submetitaj al la regularo kaj la inspektado oficiala. Sole en Londono nuntempe okazas 15 kursoj sub la aŭspicioj de *l'London County Council* (Urba Konsilantaro de Londono) kaj de la Asocio por Laborista Edukado. I. E. S.

*

BELGIO

En Antverpeno la unua kurso por policistoj komenciĝis jam en 1911. De post 1924 regulaj kursoj organiziĝas en la Polica Lernejo. Estas rimarkinde, ke en Antverpeno ekzistas jam pli ol 60 polic-oficiroj kaj agentoj, kiuj parolas esp-on. I. E. S.

*

LA UNIO DE INTERNACIAJ ASOCIOJ KAJ ESPERANTO

La intereso de la Unio de Internaciaj Asocioj en Bruselo por esp-o montras diversajn eblecojn de l'aplikado de tiu ĉi lingvo en la internacia sfero. 1. La Unio uzas esp-on kiel lingvon de korespondado kaj en siaj kongresoj. 2. Ĝia Monda Muzeo enhavas salonon de esp-o. 3. Ĝia repertuaro universala de bibliografio enhavas sekcion de esp-o. 4. Esp-o figuras, kun speciala divizio, en la decimala klasifiko. 5. Mallonga manlibro de l' decimala klasifiko aperis en ĉi tiu lingvo Eldono ,poliglota kun esp-o estas en preparo. 6. En la Internacia Bibliografio, sekcio esp-ista estas kreita. 7. Ĝia dokumenta enciklopedio enhavas grandan nombron da aktoj rilate al tiu ĉi lingvo. 8. En la Muzeo de l'Gazetaro, kiu enhavas pli ol 80 000 specimenojn de diversaj jurnaloj, esp-o estas reprezentata. La uzo de esp-o estas ankoraŭ antaŭvidita por aliaj sekcioj de la Unio.

I. E. S.

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Raporto de la Aerologia Observatorio de Tateno, n-o 1. Eldonita (1926) de la Aerologia observatorio, Tateno apud Tutiura (Ibarakiken), Japanio. Formato: 0,22×0,30 cm. 276 pĝ. Prezo kaj haveblkondiĉoj ne montritaj.

Kiu havis en manoj tiun cifer-kaj grafikoriĉan raporton, bele eldonitan kaj ilustritan, ne povas havi dubon pri la estonta definitiva venko de nia lingvo. Kaj la fakto, ke esp-o, elpensita en okcidento, trovas sian plej trafan aplikon ĉe orientaj sciencistoj estas tre pripensinda fakto.

*

MEMORNOTO

Represis el "Sennaciulo".

Proletaarlane, Talinn, 15-12-26: ??. — *La Sentinelle,* La Chaux-de-Fonds, Svisio, 17-12-26: "Socialdemokratio en Aŭstrio" (115), la fonto ne menciita. — *La Antorcha,* Madrid, 20-8-26: "La demonstracioj ĉe Berlin" (96). — *Le Droit du Peuple,* Lausanne, 8-12-26: "Hɔmvendo en Hungario" (108), 9-12-26: "La Pekinaj ĝin-rikŝoj" (108), 16-12-26: "La Socialdemokrata movado en Aŭstrio (115). — *Le Travail,* Verviers, 8-12-26: "Homvendo en Hungario" (108), 19-12-26: "La Pekinaj ĝin-rikŝoj" (108), 16-12-26: "La Socialdemokrata movado en Aŭstrio" (115). — *Ziemia Lubelska,* ???; "Ĉinio lernas "kiel fari tion" (111), "Notetoj el Britio" (116), "Malkresko de la Britia komerco, kresko de l'strikoj" (113), "Letero el Bulgario" (112). — *Proletarischer Zeitgeist,* Zwickau, n-o 52. "Letero el Bulgario" (112). — *Arbeiderbladet,* Oslo, 4-12-26: "La virina vivo en Abĥasia" k. "La naciismo en la 'senpolitikaj' lernejoj" (106), 6-11-26: "Homvendo en Hungario" (108). — *De Roode Vaan,* Bruselo, 18-12-26: "Voor het kommunisme strijden?" (??). — *Molodoj Bilŝovik,* Kiev, 19-12-26: "Juna Bolŝeviko" (??). — *Norges Kommunistblad,* ?. 21-12-26: "La fantomo de nacieco" (113), 8-12-26: "Partia edukado en Sovetio" (113).

Enhavas notojn pri SAT.

Arbeiderbladet, Oslo, 27-11-26.

Enhavas tradukajojn el esperantistaj leteroj

Sächsische Arbeiter-Zeitung, Leipzig, 18-12-26, 24-12-26 k. 27-12-26.

LINGVAJ DEMANDOJ

Ĉu oni povas uzi la vorton "demandi" en la senco "peti"? Se jes, kial?

— Uzi la vorton DEMANDI en la senco de la vorto PETI estas grava, danĝere konfuziga malkorektajo. Ne estas pli taŭga motivo por imiti tian eraregon aŭ eble sensciecon ol por uzi la vorton LUNO samsence kiel la vorton SUNO.

Kian signifon havas la vorto "manumi"? Ĉu oni povas ĝin uzi anstataŭ "manipuli"?

— Ĉar la signifo de la vorto MANUMO estas fiksita de la Fundamento estas neeble uzi la samforman vorton MANUMI en signifo, kiu havas nenian rilaton kun la signifo de la fundamenta vorto MANUMO. Estas tute sencela la anstataŭado de la taŭga oficiala vorto MANIPULI per la nova konfuziga vorto MANUMI. Se la Zamenhofa radiko MANIPULI ne plaĉas al vi, vi povas ankaŭ uzi la Zamenhofan vorton MANUZI.

Kia formo estas korekta: "riĉa enhava" aŭ "riĉo enhava"?

— Ambaŭ formoj estas uzeblaj kaj korektaj, sed la plej bona formo estas, laŭ mia opinio, la formo RIĈENHAVA. Cetere la formo ENHAVRIĈA estas pli logika kaj pli ĝusta.

Multaj esperantistoj finas siajn leterojn skribante: Sennaciece via, kaj sube subskribante. Ĉu ili laŭregule ne devus skribi: Sennaciece vin (al vi) kaj sube subskribi, aŭ alimaniere: Sennaciece, via (apude la subskribo)?

— En tiaj okazoj ekzistas nenia alia regulo ol la klareco: "SENNACIECE VIA" kaj "SENNACIECE, VIA" estas egale regulaj, ĉar egale kompreneblaj "SENNACIECE AL VI" estas malpli bona, ĉar malpli klara; "SENNACIECE VIN" estas malbona, ĉar malklara. Efektive oni ne povas ne ŝanceliĝi serĉante, kiu preterlasita verbo devas esti subkomprenata por pravigi la akuzativon. *Fakulo.*

ĈU SIBIRIO AŬ SIBERIO?

En origina rusa lingvo ĉi vorto estas skribata *Sibirj* (la duonsonoj nur moligas tiun konsonanton, post kiu ĝi staras). Same ĉiuj derivajoj havas ĉi formon de l'vorto: *Novosibirsk* .(ĉefurbo de Sibirio), *Sibirka* (vesto) kaj aliaj vortoj kun akcentata i. Do la formo *Siberio* okaze kutimiĝinta en nia uzado nur *senordigas nian vortaron kaj tial malutilas*. En la rusa oni prononcas *Sibirj*, en la angla *Siberia*, en la germana *Sibirien* kaj nur en la franca *Siberie*. Do la kutimo de plej multaj naciaj lingvoj same praviĝas la decan originan formon *Sibirio*, kiu samformas kun ĉiuj derivajoj kaj *ne leĝigas esceptojn en formado de propraj nomoj*. La kuniĝo de tri i en la sama vorto ne estas pli malbelsona, ol en la vortoj: *imiti, simpligi, plisimpligi* ktp. Jen mi donas alian ekzemplon, kiu povas pli bone klarigi la aferon. En origina rusa lingvo la nomo de naciano estas russkij, sed nomo de lando estas *Rossija* (anstataŭ u en la unua venis *o* en la dua). Do en esperanto nomo de lando devas esti ne la laŭnacia *Rosio*, sed laŭregule kreita el nomo de naciano *Rusio*. La vorto *Rosio* rompus la regulon kaj *liverus escepton en vortformado*. Do oni devas atenti ne naciecon, eĉ ne internaciecon de vortformado, sed simplecon kaj regulecon de vortfarado en esperanto, kies plej valora avantaĝo[1]) estas — *foresto de esceptoj en ĝia gramatiko kaj en vortfarado!* Sed bedaŭrinde ĝin bone komprenas ne ĉiuj esperantistoj kaj rilate al la vorto *Siberio* ĝin ne komprenas eĉ nia senriproĉa sennaciulo Lanty ĝvidata de persona gusto aŭ de nescio. *Maksim Krjukov.*

ATENTU

Patrino serĉas sian filon — *Dmitrij Ivanoviĉ Kudrjavcev*, kiu veturis el Rusio eksterlanden en 1907—1908. Lasta adreso: Aŭstrio-Hungario (Rakousko-Ugetsku) Morava Upozouta-Meŝto Fryŝtau u Holeŝova. Personoj, kiuj scias ion pri li, estas petataj komuniki tion laŭ adreso: Moskvo, RSSR., ugol Tverskoj i Strastkoj, pl. Kontora ob'javlenij gazeti "Raboĉaja Moskva", K. V. Kudrjavcevoj dla S. l. SAT-ano (4199).

KORESPONDADO

Ĉekoslovakio.

Okazaĉeto: 85 spec. gazetoj., 20 gvidlibroj, 60 gvidfol. div. (malnov. ne plu ricev.) por kolekto, muzeo, ekspozicio. Eĉ unuaj 3 jarkolektoj "Sen. Revuo" de 1-12-21—31-9-24. Adr.: *F. Stribrsky*, Hajenska ul. 445, *Kladno*.

K-do *Josefo Nádvorka*, n-o 38, *Mladé p. České Budejovice*, dez. koresp. L, PK, PI, k. ĉ. l.

Germanio.

K-do *Walter Frommhagen*, Semliner Str. 10, *Rathenow a. Havel*, dez. koresp. pri ĉ. temoj, k. ĉ. l. L, PI.

K-do *Ernst George*, Dunkerstr. 85, *Berlin, N 58*, dez. interŝ. L, PI, k. ĉ. l., resp. certe.

— 20 lernantoj de esp. kurso dez. koresp. pri div. temoj, L, PI, k. ĉ. l. Adr.: *Richard Jurke, Wiesa b. Rengersdorf* (Ober-Lausitz).

[1]) Preferindeco, utilo, maldomaĝo. — *Red.*

K-do *Willy Mersiovsky*, Lazarusstr. 4, *Leipzig N 24*, dez. koresp. k. ĉ. l. L, PK, PI, interŝ. fotojn k. jurnalojn. Al ĉiu resp.

— Ni serĉas gekoresp-antojn pri ĉ. temoj por 100 gekursanoj (kom. k. social.) Ĉiuj ricevos resp. Adr.: *Max Diesler*, Leuthenstr. 38, *Breslau*.

Adresŝanĝo: K-do *Erich Löwe*, Lützner Str. 83, II, l. *Leipzig, W 33*, (vegetarano), antaŭe en Dresden.

K-do *William Hoyer*, Fabrikstr. 28, *Altenburg i. Th.* dez. interŝ. L, PI, PM, k. ĉ. l. Tuj resp.

K-do *Hermann Schweikert*, Klingenberger Str. 50, *Böckingen* (Wttbg.), dez. koresp. k. ĉ. l. L, PK, PI.

K-do *Alfred Lindner*, Seifersdorf, 36-c, *Post Ursprung b. Chemnitz i. S.*, dez. koresp. pri ĉ. temoj, k. ĉ. l., L, PK, PI, certe resp.

— Essen-a Lab. Stenografia Asocio petas eksterl. lab. stenografistojn sciigi pri ilia laboro ktp., interŝ. stenogr. gazetojn. Adr.: *Werner Sterzenbach*, Viehoferstr. 147, *Essen*.

— Kiu dez. koresp. kun mi pri ĉ. temoj k. sendas al mi Radio-gazetojn? Resp. garantiata. Adr.: K-do *Willi Blüher*, Bismarckstr. 2, *Radeberg i. S.*

Jugoslavio.

K-do *Borjan Budislav*, Gosp.-ŝum. fakultet, *Zagreb*, serĉas koresp-anton el Sovetio. Temo: studenta vivo, ekonomio, agrara problemo. Resp. garantiata.

K-do *Ivan Pavloviĉ, Koprivnica*, dez. koresp. kun gek-doj. PK, PI, k. ĉ. l.

Litovio.

K-do *B. Laŭkŝas*, Agr. Teknikumo, IV. agr. k., *Dotnuva*, dez. koresp. k. siberianoj pri agrikulturo k. sociaj temoj.

Norvegio.

"Societo de Esperantistaj Laboristoj": Ĉiujn koresp-ajojn k. proponojn al nia Asocio ni petas sendi al ĉi-adreso: K-do *Hilding Hansen*, Sarpeborgegt. 16, opg. G., *Oslo*.

Polio.

— Mi ricevis leterojn el Sovetio, kiujn mi lasis sen resp., ĉar ili povas kaŭzi al mi grandajn malagrablajojn pro la regantaj ĉi tie polit. cirkonstancoj. Volonte mi resp., se la let. estos sendataj pere de germ. aŭ franca K-doj.

K-do el Varsovio.

K-do *Hersz Halpern*, ul. Rynek, 7, *Lublin*, tek-dentisto, jurnalisto, senpartiano (simpatias k. anarĥistoj), interesiĝas pri lingvistiko, liberpensa movado, soci- k. politikaferoj, scipovas polan k. rusan lingvojn.

Portugalio.

— Lernantoj de "Nova Vojo" (Lab. Esp. Societo), Rua do Mundo, 81, 28, *Lisbou*, dez. koresp. L, PK, PI, k. ĉ. l.

Sovet-Unio.

— Grupo de plenaĝaj lernantoj, dez. koresp. pri ĉ. temoj k. ĉ. l. Adr.: *Tomsk*, Veĉernjaja Ŝkola Vzrolsliĥ. Monastirjsk. 29.

K-do *Gregoro Akselrod*, Mizikeviĉ-str. 68, *Odessa*, dez. koresp. pri ĉ. temoj, k. ĉ. l. L, PK, PI.

K-do *Ŝ. Trejvas*, ul. Ĉajkovskogo, 50, kv. 7, *Leningrad*, dez. koresp. kun esp-koraj materialoj por judaj gazetoj en USSR.

K-do *Elio Slapentoh*, Proletarska-str. 113, 8, *Kiev*, dez. koresp. k. ĉ. l. L, PK, PI.

— Komjunulĉeloj dez. koresp. pri komjunulmovado k. komjunul-ĉeloj k. lab. jun. org-ajoj. Adr.: K-do *M. Vail*, Bratska, 11, 9, *Kiev*.

Adresŝanĝo: K-do *Nikolao Korolev* (5365), Ŝkola Kameneva, pulrota, *Kiev* (antaŭe en Vladimir).

— Grupo de Fervojistoj-esp-istoj k. lab. koresp-antoj en la aĝo 18—45 jaroj dez. koresp. pri jenaj problemoj k. ĉ. l.: fervojistaj, politikaj, pri kluba laboro. Adr.: *Klub Jeleznodorojnikov Oktjabrsk. jel. dor.*, Kalanĉevskaja ploŝĉad, dom 1, Raboĉij, *Moskvo*.

K-do *B. Egorov*, kalkulisto, str. Kalaeva, pehota ŝkola, 2, roto aparta komando, *Rjazanj*, dez. koresp. pri ĉ. temoj, k. ĉ. l.

— Grupo de lernantoj dez. koresp. pri ĉ. temoj k. ĉ. l. Adr.: *Ŝkolo de Oktobra Revolucio*, Pirogovskaja ul. *Tomsk*.

K-do *V. S. Belogorcev* (ruĝarmeano), gvidanto de grupoj de intern. koresp-ado, Artpolk, 21, *Tomsk*, dez. koresp. pri ĉ. temoj, k. ĉ. l., peras koresp-adon de siaj gvidatoj.

— Esp. rondeto ĉe klubo de "Moskva Unio de konsumkooperativaj Societoj" dez. koresp. pri ĉ. temoj k. ĉiul. Gek-doj: kooperativoj, sindikatoj, sportoj, radio k. foto-amatoroj, ŝak- k. dam-ludoj k. a. Resp. estos rapida k. akurata. Adr.: *Moskva*, Mjasnickaja, 47, *Klub imeni Usijeviĉa Knjazevu*.

K-do *D. Akisin*, ul. Karl Marksa, 98, *Belaja Glina*, Salsk. okr. pri ĉ. temoj nur kun gejunuloj, L, PK.

— Studentoj-junkomunistoj de Arta-Teknikumo dez. koresp. kun kom-istoj, junkom-istoj pioniroj ĉiul. Resp. garantiata. Adr.: K-do *Georgo Tokarev*, Hudojestvenu Teknikumo, *Permj*.

K-do *Paŭlo Andrianov*, (16 j. lernanto) ŝkola dom, 507, *Murmansk* pri ĉ. temoj k. ĉ. l.

K-do *Sergej Sevastjanov*, Borisoglebskaja. 12, *Orel*, dez. koresp. pri div. temoj k. ĉ. l.

K-do *M. V. Nosov*, Troickaja, 42, *Orenburg* (junkom-isto), dez. koresp. pri div. temoj. Resp. garantiata.

— Grupo de esp-istoj (junkom-istoj), dez. koresp. k. eksterl. junkom-istoj. Adr.: K-do *M. V. Nosov*, Troickaja, 42, *Orenburg*. Resp. garantiata.

— 25 instruistoj (komenc. esp-istoj) dez. interŝ. PI, gaz., jurn. fotojn k. ĉ. l. Adr.: K-do *Viktorov-Ĉehoviĉ*, Klovski sp. 2, *Kiev*.

Adresŝanĝo: K-do *Karl Rösch*, Poŝtkesto, 2, *Nalĉik* (Kaŭkazo) (antaŭe en Stuttgart).

K-do *M. P. Avĉenko*, Okrfinotdel, *Ĉerkasi*, dez. koresp. kun Gek-doj de ĉ. l., precipe pri demandoj de samklerigado.

— Esperantista Rondeto ĉe la Klubo je la nomo *"Vorovskij"*, Puŝkinskaja Str., *Vladivostok*, dez. koresp. k. ĉ. l., precipe k. rondetoj de lab. kluboj. Nepre resp.

K-do *M. Popov*, ul. Kolonceva 35, *st. Mitiŝĉi*, Sev. jel. dor. pri ĉiuj temoj, k. ĉ. l.

K-do *P. Kirjuŝin*, petas ĉ. siajn koresp-antojn de nun skribi al li laŭ adr.: *Minsk*, Poŝtkesto, 33.

Svisio.

— Blindulino dez. koresp. kun ĉiul. geblinduloj. Adr.: F-ino *Olga Huber*, Place Chaudron, 14, *Lausanne*.

Presejo: Uns-Produktivgenossenschaft, Leipzig (Germanio)